

Budsjett og økonomiplan 2022–2025

Utfordringsdokument

Utfordringsdokument 2021. Utviklingstrekk og statistikk.
Økonomiske perspektiver KOSTRA og nøkkeltall 2020 Beiarn Kommune.

BEIARN
kommune

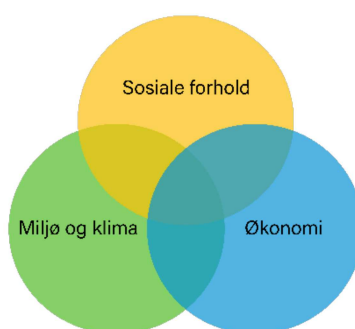
Innledning

Beiarn kommune står overfor store muligheter og utfordringer i framtida. Kommunen skal bidra til en god utvikling av lokalsamfunnet. Det handler om å se muligheter, og å legge til rette for nyskaping. Det handler om å møte den demografiske utviklingen og innbyggernes behov for velferdstjenester. Og det handler om å være en god kommune å bo og jobbe i.

Kommunen har mange store og viktige oppgaver, innen samfunnsutvikling, lokaldemokrati, myndighetsutøvelse og som leverandør av velferdstjenester. På samtlige områder er det behov for et godt og helhetlig kunnskapsgrunnlag. Denne kunnskapen gir oss et felles utgangspunkt for å utvikle kommunen. Dette er grunnlaget for utarbeidelsen av Utfordringsdokument 2021, det fjerde i rekken.

Våren 2020 ble ikke som foregående år. Virusutbruddet og den globale spredningen har preget Beiarn, Norge og verden sterkt de siste månedene. Som følge av virusutbruddet innførte Norge de strengeste og mest inngripende tiltakene i fredstid. Dette har naturligvis også i stor grad påvirket oss lokalt i kommunen og det er som en følge av dette fortsatt i skrivende stund i 2021 stort fokus på håndtering av en potensiell lokal smittespredning. Koronapandemien kommer til å få virkninger for flere år fremover. De langsiktige konsekvensene av viruspandemien kjenner vi ennå ikke omfanget av, og det er fortsatt fare for tilbakeslag i bekjempelsen av viruset etter hvert som Norge nasjonalt åpnes opp gjennom sommeren 2021.

I løpet av 2020 ble kommuneplanens samfunnsdel rullert og vedtatt av kommunestyret 7. oktober. Planen, som er det viktigste verktøyet for å peke ut og styre utviklingen i ønsket retning, legger klare føringer for utviklingen av «Fremtids-Beiarn». De tre dimensjonene i en bærekraftig utvikling som planen skisserer opp er samspillet mellom;

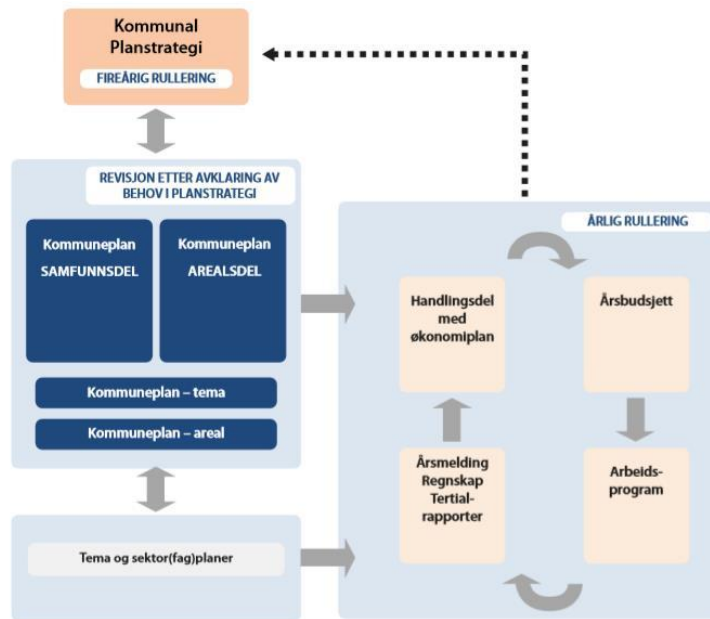

Årets utfordringsdokument vil naturligvis bygge på de føringene som ligger i ny samfunnsplan. Utfordringsdokumentet for 2021 vil derfor være det første i rekken som innarbeider ny kommuneplan og bearbeidet dette slik at dokumentet utgjør et solid kunnskapsgrunnlag for en realisering av målene i kommuneplanen.

I løpet av året vil kommuneplanens arealdel rulleres. Arbeidet er godt i gang og det forventes at ny arealdel kan vedtas i løpet av høsten 2021.

Hva inneholder Utfordringsdokumentet

Utfordringsdokumentet skal gi et mest mulig dekkende bilde av hva kommunen må løse, vedlikeholde og forbedre i årene fremover. Dette utfordringsdokumentet skal rulleres årlig, og legges fram hvert år i juni. Det vil da markere oppstart på prosessen med handlingsplan, økonomiplan og budsjett. Hvert fjerde år kan dette også markere starten på valgkampen, og deretter på arbeid med planstrategi og revidering av kommuneplanen. Denne arbeidsmetoden er i tråd med statlig veileder for planstrategi. Se planhjulet i figuren nedenfor.

Kommuneplanens samfunnsdel et det politiske grunnlaget som gir premisser for hvilke områder det er innhentet kunnskap om til utfordringsdokumentet. Bærekraftig utvikling er et overordnet tema for hele kommuneplanen. Hovedsatsingsområdene kobles opp mot dimensjonene sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft som i sammenheng utgjør FNs bærekraftsmål. Sammen med befolkningsutviklingen behandles dette kunnskapsgrunnlaget innledningsvis. Kommuneplanens tre hovedmål

- Skape et attraktivt og robust livsmiljø for unge og unge familier
- «Leve hele livet» - livskvalitet og god folkehelse for alle innbyggere
- Sikre et bærekraftig samfunn

beskriver det strategiske retningsvalget for samfunnsutviklingen i Beiarn og utgjør dokumentets tematiske inndeling.

I kapittelet om Utviklingskommunen ser vi nærmere på utfordringer innen kommuneorganisasjonen, da særlig evnen til å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere, og evnen til utvikling og nyskaping i organisasjonen. Det er i år også tatt med et eget kapittel om kommunal infrastruktur. Til sist er et kapittel som beskriver økonomiske utfordringer i et mer langsiktig perspektiv, på bakgrunn av kommuneproposisjonen som kom i begynnelsen av mai.

Statistikk og metode

For å velge riktige strategier og tiltak for å møte utfordringene må kommunens administrasjon og politikere ha et godt kunnskapsgrunnlag for planer og beslutninger. Av og til er heller ikke realitetene slik vi tror de er, eller hvordan de tilsynelatende er i den praktiske hverdagen. Derfor etterstreber dette dokumentet å se på utviklingen gjennom statistiske sammenhenger og å gå i dybden, gjennom kunnskapen og erfaringene som fagkompetansen besitter.

I mange sammenhenger kan statistikk gi pekepinn på retningen samfunnsutviklingen går i. Den vil likevel aldri gi et helhetlig virkelighetsbilde. Erfaringsbasert kunnskap fra kommunens fagkompetanse er et viktig supplement om forhold i Beiersamfunnet. I tillegg er det viktig at kommune-organisasjonen og lokalsamfunnet drøfter hva som er forutsetninger for en bærekraftig utvikling for landet som helhet.

Utviklingstrekk underbygges med statistikk der denne fins, hovedsakelig hentet fra Statistisk sentralbyrå sin KOSTRA-database og bearbeidet gjennom Framsikt. Som standard brukes statistikk fra de 5 siste årene. Der ikke annet er angitt er det brukt SSB sin KOSTRA-database, der en sammenlikner med gruppe 6 («sammenliknbare kommuner), et utvalg av sammenliknbare komuner som har rapportert inn KOSTRA tall for

2020, Kostragruppe 6 og Nordland. En har både brukt utgiftstall fra KOSTRA, samt tall på tjenesteproduksjon (dekningsgrader mv). I forbindelse med beregningen av utgiftstallene er disse justert for utgiftsbehov i Beiarn kommune, i henhold til KMD 1,4399 på landsbasis for 2022.

En må imidlertid være klar over at det er svakheter med statistikken. For å unngå feiltolkninger kreves det at en setter seg godt inn i hva statistikken faktisk kan si noe om før man tar den i bruk.

Befolkningsutvikling

Befolkningsframskrivninger er et nyttig verktøy i planleggingen for framtidige behov. Det er umulig og forutsi den framtidige utviklingen helt nøyaktig. Flytting, fruktbarhet, dødelighet og innvandring er usikkerhetskilder når en lager prognoser.

Befolkning

Kunnskap om befolkningssammensetninger og utviklingen av denne danner grunnlaget for planlegging av fremtidens tjenestebehov og hvilke hensyn som eller bør ivaretas. Denne kunnskapen ligger til grunn for å forstå folkehelseutfordringer og er et utgangspunkt for å vurdere muligheter og utfordringer i fremtiden.

Når vi tar utgangspunkt i hovedtall for Nordland ser vi klart at befolkningssammensetningen endres betydelig og raskere de kommende 10 årene. Fylket vil få en kraftigere nedgang for barn og unge i de kommende årene, tilsvarende økning over 80 år.

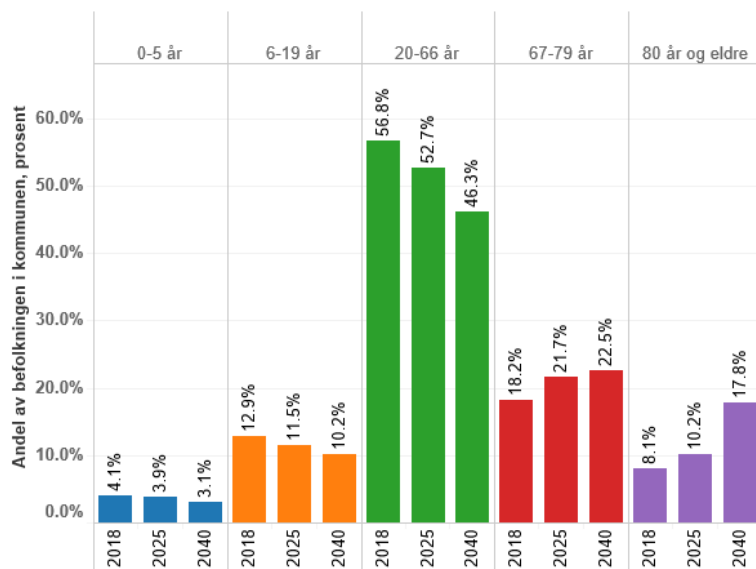

De samme utfordringene har vi i Beiarn, selv om allerede i dag er en av kommunene med høyest andel eldre i befolkningen.

Utfordringer Befolkning

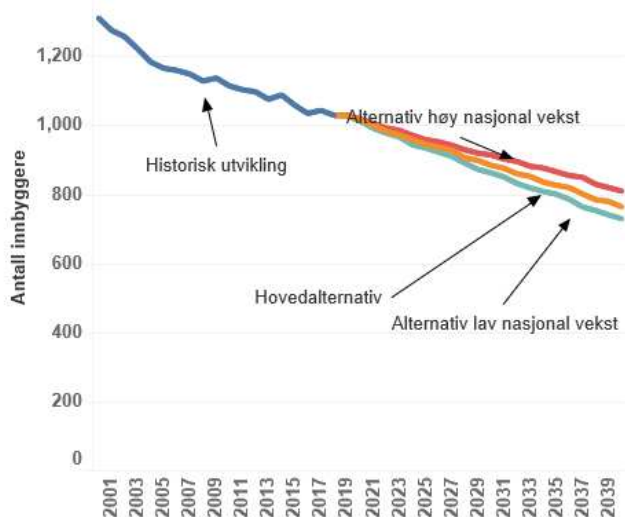
- Fram mot 2040 vil antallet «yngre eldre» (alderen 67-79 år) øke med vel 23 prosent. Denne gruppen bør i større grad ses på som en ressurs for samfunnet
- Fram mot 2040 vil antallet «eldre eldre» (80 år og over) øker med over 119 prosent. I denne gruppen øker ofte omsorgsbehov med økende alder.

Tabellen nedenfor viser befolkningssammensetningen basert på Hovedalternativet til SSB i 2018, 2025 og 2040 i Beiarn.

Kilde: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/befolkningsframskrivninger2/id2507959/> Befolkningsframskrivingene er fra juni 2018.

Utviklingen i befolkningen 2000-2040 i Beiarn, ulike alternativer for befolkningsframskrivninger;

Kilde: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/befolkningsframskrivninger2/id2507959/> Befolkningsframskrivingene er fra juni 2018.

Beiarn har gjennom mange år hatt en nedgang i befolkningen. Prognosene fra SSB tilsier da også at samlet befolkning vil reduseres også for de kommende årene. Vi kunne ønsket at det hadde vært en relativt stabil sammensetning av de ulike alders-gruppene i perioden, men realiteten er at andelen eldre over 67 år øker.

Samtidig viser fremskrivningen fra SSB at den yrkesaktive aldersgruppen (20-66 år) er den gruppen som i antall vil ha den største reduksjonen med over 18%. Dette vil kunne medføre at det for Beiarn som samfunn vil være kritisk at man lykkes med å gjennomføre tilstrekkelig ny rekruttering av arbeidskraft og at denne arbeidskraften utgjøres av nye innbyggere som flytter til Beiarn. Ny tilflytting krever at vi er i stand til å tiltrekke oss nye innbyggere i sterk konkurranse med våre nabokommuner, ikke minst Bodø kommune som regionsenter.

Det økende behovet for ekstern arbeidskraft i prognoseperioden vil med rette strategiske grep kunne medføre at Beiarn har et potensiale for å opprettholde en større stabilitet i innbyggertallet enn det som fremkommer av en ren fremskrivning fra SSB.

Demografiutgifter

Demografi innebærer ikke bare en endring av befolkningsstatistikken men har direkte betydning for kommunens tjenestenivå i årene fremover. Sentralt i å kunne fastsette kommunens fremtidige demografiutgifter er derfor å beregne et anslag for hva befolkningsframskrivninger vil kunne komme til å bety for kommunens brutto utgiftsbehov til sentrale velferdstjenester som grunnskole, barnehage og pleie og omsorgstjenester.

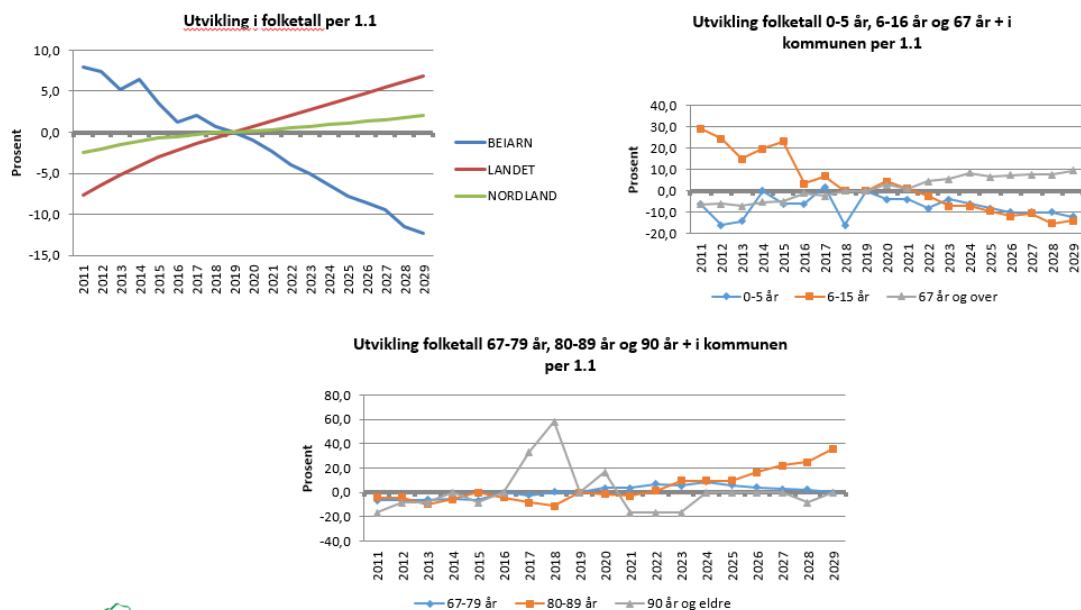
Utfordringer Demografiutgifter

- Samlede demografiutgifter ligger relativt stabilt i den kommende 10-års perioden men mens behovet for ressurser til Pleie og Omsorg øker (+ 10%) så faller behovet for ressurser til skole og barnehage med estimert 15%.
- Hvordan kan kommunen omstille sin virksomhet på kritiske tjeneste- og velferdsområder på en slik måte at det skapes en merverdi for kommunens innbyggere i tråd med Kommuneplanens 3 hovedmål?

Vi blir stadig eldre. Det tyder på bedre helse og på mange måter bedre liv. Samtidig gir det utfordringer for bærekraften i våre velferdsordninger. KS har utarbeidet en slik regnearkmodell, basert på Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBUs) metodikk og forutsetninger. Vi legger denne til grunn for den kommende gjennomgangen av kommunens forventede endringer i demografikostnader.

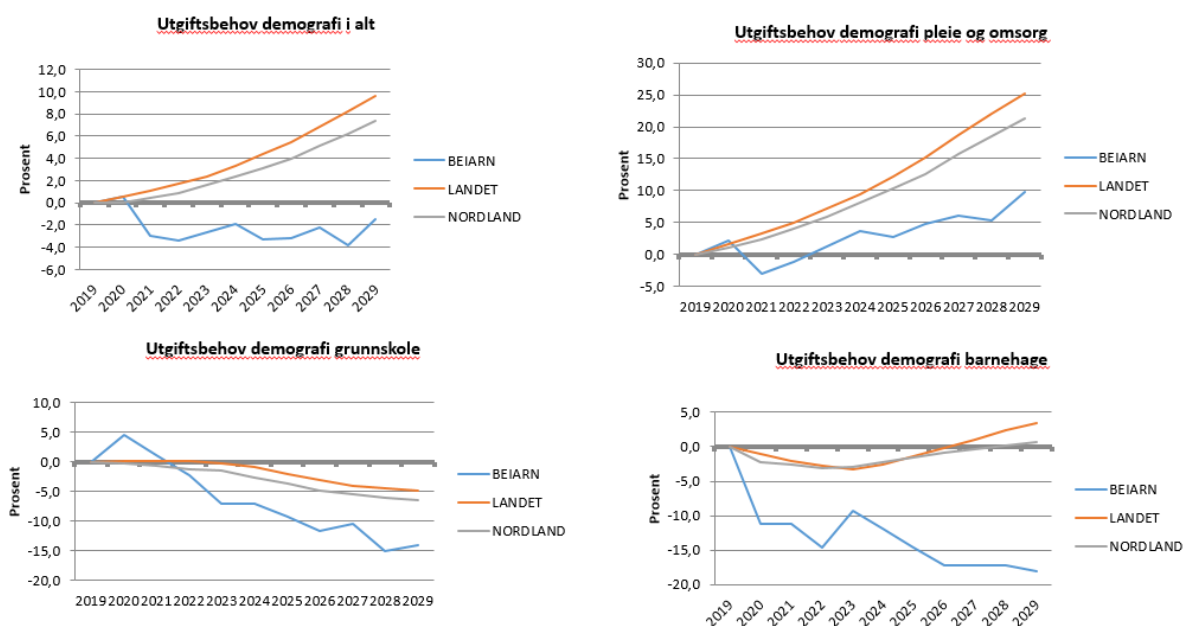
Beregningene baseres videre på analyser av hvordan kommunesektorens utgifter faktisk fordeler seg på individrettede velferdstjenester til de ulike aldersgruppene. De bygger altså ikke på noen sentralt fastsatt norm for tjenestetilbudet. Det legges videre til grunn konstante gjennomsnittskostnader, uendret standard, uendret produktivitet og uendret dekningsgrad. Høyere dekningsgrad eller høyere standard vil isolert sett trekke i retning av økte utgifter, mens økt produktivitet vil trekke i retning av reduserte utgifter.

Lokal utvikling i folketall – Beiarn kommune

Med utgangspunkt i 2019 som «0» år viser samlede prognoser at befolkningen i Beiarn vil reduseres de kommende 10 årene. Dette skjer imidlertid ikke jevnt aldersfordelt og figuren ovenfor illustrerer på en god måte det faktum at det vil bli klart flere eldre mellom 80 og 89 år mens det vil bli færre mellom 0 og 15 år.

Utgiftsbehov demografi – Beiarn kommune

Beregningene ovenfor illustrerer hvilken utvikling – og utfordringer – som ligger i behovet for omprioritering av kommunens ressurser innen områdene Oppvekst og Pleie og Omsorg.

Samlede demografiutgifter ligger relativt stabilt i den kommende 10-års perioden men mens behovet for ressurser til Pleie og Omsorg øker (+ 10%) så faller behovet for ressurser til skole og barnehage med estimert 15%. Omregnet til netto driftsrammer for budsjettåret 2021 så innebærer dette at vi for den kommende 10-åra perioden har behov for en økning av netto utgiftsramme til Pleie og Omsorg på Mnok 4,9 mens rammene til Oppvekst reduseres med Mnok 3,9.

Gjennom sammenslåing av skolene fra og med høsten 2020 er det lagt et godt grunnlag for å kunne oppnå denne allokeringen av ressurser. Likeledes vil ferdigstilling av ny barnehage på Tollå gi mulighetene for en mere effektiv drift av barnehagesektoren. Vedtaket høsten 2020 om bygging av ny skole sentralt plassert i kommunen legger videre et viktig grunnlag for en mulighetene for en effektiv drift av grunnskolen i Beiarn i fremtiden. Investeringer har sin pris gjennom økte kapitalkostnader, men i en verden med vedvarende lavt rentenivå bidrar disse investeringene til en vital fornying av Beiersamfunnet og potensielt positive ringvirkninger for kommunen.

De overordnede styringssignaler

Kommunene har et bredt ansvar for grunnleggende tjenester som er viktige i innbyggernes hverdag. Dette omfatter bl.a. barnehager, skole, helse- og omsorgstjenester, renovasjon og teknisk infrastruktur som veier, vann og avløp. Gode og forutsigbare økonomiske rammer er en forutsetning for at kommunene skal kunne levere de tjenestene som innbyggerne etterspør og har krav på.

Det er gjennom inntektsfordelingen at staten bidrar til å gi kommunen økonomiske rammer for å levere disse grunnleggende tjenestene og bidra til at vi som kommune har et handlingsrom til å utforme tjenestene i tråd med lokale behov og prioriteringer.

På denne bakgrunn vil vi i det følgende oppsummere noen av de grunnleggende styringssignalene som fremkommer gjennom sentrale kilder som legger føringer for den langsiktige inntektsfordelingen til kommunesektoren.

Hvordan kan de langsiktige utfordringene i kommunesektoren møtes? (kilde Prop. 192 S (2020–2021))

Regjeringen la i februar i år frem Perspektivmeldingen 2021. Meldingen drøfter viktige utfordringer for norsk økonomi, for offentlige finanser og for videreføringen av de norske velferdsordningene i et langsiktig perspektiv.

I årene fremover vil handlingsrommet i statsbudsjettet bli mindre. Det blir flere eldre, noe som vil gi en vekst i utgifter til helse- og omsorgstjenester og til pensjonsutbetalinger. For kommunene vil dette bety vekst i utgifter til pleie- og omsorgstjenesten, og at arbeidskraftbehovet øker innenfor sektoren. Samtidig vil det bli relativt færre i yrkesaktiv alder, noe som også betyr at veksten i skatteinntekter vil avta.

Regjeringens strategier

For at innbyggerne også på lang sikt skal kunne få gode velferdstjenester, må det gjøres noen grep. Slik kan regjeringens strategier for å møte utfordringene oppsummeres:

- Skape flere jobber
- Verdiskaping og jevn fordeling sikres gjennom at flest mulig er i arbeid
- En effektiv og fremtidsrettet offentlig sektor
- Klima- og miljøutfordringene må møtes med en offensiv politikk

For å møte samfunnsutfordringene må vi **jobbe smartere. Innovasjon, digitalisering og bruk av ny teknologi** er helt sentralt. Regjeringen vil legge til rette for at innovasjon kan skje gjennom å gi kommunene handlingsrom og incentiver til å innovere.

Kommunesektoren må ha god økonomi for fortsatt kunne gi gode tjenester og satse på fremtidens løsninger. Dette oppnås best med **mer rammefinansiering og mindre øremerking**, slik at kommunene kan finne lokalt tilpassede løsninger og beholde gevinsten når ting gjøres smartere. Den statlige styringen av kommunesektoren bør baseres på mer målstyring og mindre detaljstyring. Regjeringen ønsker å sette overordnede mål, og har tillit til at kommunene finner gode måter å nå disse målene på.

Kapasitet, kompetanse og kommunestruktur

De overordnede og langsiktige føringene for kommunenorge peker fortsatt på behovet for en mere fremtidsrettet kommunestruktur. Det er grunn til å anta at dette legges til grunn for føringene for de langsiktige økonomiske rammebetingelsene for kommunenorge.

Statsforvalternes årsrapporter for 2020 synliggjør at det fortsatt er utfordringer med kapasitet og kompetanse i mange kommuner, og at det er nødvendig å fortsette arbeidet med endringer i kommunestrukturen. Statsforvalteren i Nordland skriver blant annet i sin årsrapport følgende;

«Mange av kommunene i Nordland er i en negativ spiral med befolkningsnedgang, trangere kommuneøkonomi og behov for å ta ned driften. Kommunene prioriterer ikke den overordnede kommuneplanleggingen i tilstrekkelig grad. I valget mellom sårt tiltrengt aktivitet blir hensynet til allmenne interesser og bærekraftsprinsippene ofte nedprioritert. Dette medfører at arealdisponeringen i flere kommuner i stor grad ser ut til å bli styrt av utbyggingsinteresser og ikke som en del av en overordnet plan for utviklingen i hver enkelt kommune. Dette resulterer ofte i konflikter med nasjonale rammer for planleggingen, herunder strandsonevern, friluftsliv, naturmangfold, reindrift og landbruk. En stabil økning i antall dispensasjoner de siste ti år er med på å svekke en styrt og helhetlig arealplanlegging. Mye av planleggingen i fylket er ellers fragmentert og bygger ikke på helhetlige overordnede kommunale planer. Årsaken til dette er sammensatt, men hovedårsaken er gamle planer, manglende kapasitet og plankompetanse i kommunene.»

I **kommuneproposisjonene nr. 192 S** side 39 som ble lagt frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremmhever departementet blant annet følgende effekt av gjennomført endring av kommunestruktur;

«Sammenslåingen har gitt større robusthet innenfor de fleste fagområder, noe som har vist seg å være en styrke det siste året hvor beredskap og nye oppdrag har preget hverdagen. Brede kunnskap, større miljø for kunnskapsdeling og diskusjoner som gir bedre faglige leveranser. Større fagmiljøer er positivt og gir mer handlekraft i utvikling av tjenestene. Større fagmiljøer gir også flere muligheter til differensiering av tjenestetilbudet som kan bidra til økt kvalitet og effektivisering og samtidig attraktivt for ansatte med spesialkompetanse.»

De samme overordnede signalene fremkommer gjennom **Persektivmeldingen 2021** (meld. St. 14 (2020-2021)). Meldingen legges frem hvert 4. år og drøfter viktige utfordringer for norsk økonomi, for offentlige finanser og for videreføring av de norske velferdsordningene i et langsiktig perspektiv.

Regjeringen oppnevnte utvalget 12. mai 2020 **Inntektssystemutvalget** som skal legge frem sin sluttrapport 1. juni 2022.

Inntektssystemet består i dag av tre hovedelementer:

- innbyggertilskuddet med en utgiftsutjevning
- ulike regionalpolitisk begrunnede tilskudd
- omfordeling av skatteinntekter

Inntektssystemet fordeler rammetilskuddet og omfordeler skatteinntektene til kommunene. Utvalget skal vurdere dagens inntektssystem og de ulike elementene i dette, og komme med et forslag til utforming av inntektssystemet for kommunene.

Hovedpunkt i mandatet/arbeidsområde for utvalget er;

«Utvalget bes om å foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene. Utvalget bes om å vurdere dagens inntektssystem og de ulike elementene i dette, og komme med et forslag til utforming av inntektssystemet for kommunene. Forslag til utforming av inntektssystemet skal holdes innenfor en provenynøytral ramme. Utvalget bes vurdere hvordan de ulike elementene i systemet virker sammen.»

Samlet sett gir disse sentrale dokument og prosesser signaler som vi må forvente vil påvirke vårt handlingsrom som liten kommune, dette til tross for den finansielle særstilling som Beiarn har i kommunal sammenheng. For å avhjelpe de identifiserte utfordringene som er skissert ovenfor er det derfor viktig at vi som organisasjon fortsatt er i stand til å bygge strategiske allianser mot våre nabokommuner slik at vi samlet sett kan utfylle våre styrker og svakheter som små uavhengige kommuner i fremtiden. Det må blant annet forventes at det vil være et økende behov for spesialisering av tjenesteproduksjonen i fremtiden – ut over de samarbeid vi ser i dag. For å lykkes i denne utviklingen må vi også som en av de minste kommunene i Nordland være fremoverlente slik at vi ikke i fremtiden alltid blir netto kjøpere av felles kommunale tjenester av ulik karakter.

Forventet utvikling i frie inntekter, pensjon og netto finansutgifter

Utfordringsdokumentet baserer seg på kommuneproposisjonen 2022 og revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2021. Basert på dette har KS oppdatert sin prognosemodell for skatteinntekter og rammetilskudd for den enkelte kommune, og vi baserer anslagene våre på denne oppdaterte modellen.

Kommunens frie inntekter består av:

- Skatteinntekter
- Inntektsutjevnerende tilskudd (skatteutjevning)
- Rammetilskudd fra staten (utgiftsutjevning)
- Eiendomsskatteinntekter
- Inntekter fra konsesjonskraft og andre kraftinntekter
- Integreringstilskudd og rentekompensasjon

I forkant av RNB har Stortinget bevilget 5,15 mrd. kroner i kompensasjon til kommunene som følge av covid-19 (3,75 mrd. kroner i generell kompensasjon, 1 mrd. kroner for inntektsbortfall i skole og barnehage og 0,4 mrd. kroner i skjønnstilskudd). Revidert nasjonalbudsjett 2021 etterlater imidlertid fortsatt usikkerhet om hvilket bevilgningsbehov som er nødvendig for å oppfylle Stortingets ønske om å dekke virkningen av koronapandemien i kommunene. Mens regjeringen i utgangspunktet anslo netto merutgifter for kommunesektoren til tre milliarder kroner, hadde KS et anslag på 19 – 28 milliarder kroner. Utviklingen i 2021 er derfor fortsatt svært usikker. Dette gjelder både hvorvidt faktiske merutgifter i sektorene og mindreinntekter vil bli dekket for året som helhet. I tillegg innebærer ulike prognoseanslag for skattesvikt og lønns- og prisvekst (kommunal deflator) betydelige forskjeller i kommunesektorens økonomiske handlingsrom.

I dette utfordringsdokumentet for 2022 - 2025 oppgis alle inntektsanslag og utgiftsrammer, med unntak av finansområdet (renter og avdrag), i faste 2021-kroner. Kompensasjon for lønns- og prisvekst (måles av SSB og Finansdepartementet for kommunesektoren) kommer dermed i tillegg til de oppgitte størrelsene. Størrelsen på kompensasjonen framkommer i de årlige statsbudsjetter. Kompensasjon for lønns- og prisvekst gir ikke noe grunnlag for å endre aktivitetsnivået.

De økonomiske hovedelementene i regjeringens forslag til kommuneopplegget for 2022 og endringsforslag for 2021 oppsummeres i det følgende;

Endringer i det økonomiske opplegget for 2021.

- Skatteanslaget for inneværende år er oppjustert med 2,7 mrd. kroner. Ettersom rammene for frie inntekter (skatt og rammetilskudd) for 2022 tar utgangspunkt i RNB nivået for 2021 får denne oppjusteringen av skattenivået varig effekt (videreføres til 2022).
- Anslaget for årslønnsveksten i 2021 er oppjustert fra 2,2 prosent til 2,7 prosent. Samtidig justeres anslaget for prisveksten ned fra 3,5 til 2,8 prosent, slik at anslaget for **den kommunale deflatoren i 2021 er uendret på 2,7 prosent.**
- Regjeringen foreslår en økning i rammetilskuddet med 3,36 mrd. kroner relatert til kommunenes håndtering av koronapandemien. I tillegg foreslås det økninger i flere øremerkede overføringer til kommunene med stort smittetrykk.

Det økonomiske opplegget for 2022.

- For 2022 signaliserer regjeringen at kommunene vil få en realvekst på 1,6 – 2,0 mrd. kroner, regnet ut fra nivået på de frie inntektene i RNB. Av realveksten i 2022 er 0,6 mrd. kroner relatert til økte utgifter som følge av befolkningsendringer (demografiskompensasjon), mens anslagsvis om lag 0,5 mrd. kroner vil kompensere for vekst i pensjonskostnadene utover lønns- og prisvekst (deflator).

*) Figur KS

- Økte skatteinntekter innarbeides i revidert nasjonalbudsjett for 2021 og videreføres inn i budsjettet for 2022. Dette er positivt.
- Regjeringen varsler at barnevernsreformen innføres fra 1. januar 2022. Reformen innebærer et mer helhetlig barnevernsansvar og dermed også økte utgifter for kommunene. I kommuneproposisjonen anslås merutgiftene for kommunene i 2022 til 1,6 mrd. kroner, og det varsles at kommunene skal kompenseres for dette over rammetilskuddet. For 2022 legger regjeringen opp til at halvparten av kompensasjonen gjennom rammetilskuddet fordeles særskilt (tabell C) basert på faktisk tiltaksbruk i 2020, mens den andre halvparten vil innlemmes etter delkostnadsnøkkelen for barnevern.
 - Opplysningene i kommuneproposisjonen er dessverre ikke så utfyllende at det har vært mulig for KS å innarbeide anslag for endret rammetilskudd for den enkelte kommune ved innføringen av barnevernsreformen i prognosemodellen. Barnevernsreformens påvirkning av de frie inntektene kommer i tillegg til de anslagene som ligger i dagens publiserte prognosemodell.
- I tilknytning til barnevernsreformen foreslår regjeringen at øremerket bevilgning til stillinger i det kommunale barnevernet (statsbudsjettet kap. 854, post 60) avvikles og bevilgning på 820 mill. kroner innlemmes i rammetilskuddet. Dette forslaget er innarbeidet i prognosemodellen
- Gjenstående bevilgning i tabell C vedr. lærernorm/tidlig innsats er innlemmes i det ordinære rammetilskuddet ved bruk av delkostnadsnøkkelen for grunnskole fra og med 2022.

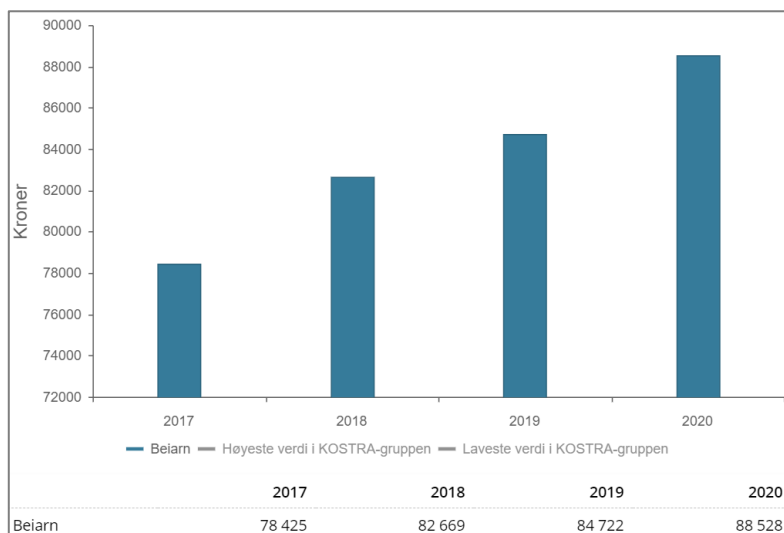
I fordelingen av anslaget mellom skatt og rammetilskudd for 2022 er det i kommuneproposisjonen lagt til grunn at skatteinntektene (inkl. eiendomsskatt) skal utgjøre omlag 40 pst av kommunens samlede inntekter. Prognosemodellen bygger på denne forutsetningen.

Frie inntekter

Kommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og utgjør om lag 72 prosent (77 prosent når en inkluderer momskompensasjon) av kommunesektorens samlede inntekter. Dette er inntekter som kommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å jevne ut de økonomiske forutsetningene for at kommunene skal kunne gi et mest mulig likeverdig tjenestetilbud over hele landet.

Historiske frie inntekter fremkommer som følger:

Frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter. Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2021 før i januar 2022, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2021 vil være. Det presiseres derfor at det angitte nivået på frie inntekter er et anslag. Basert på kommuneproposisjon 2022 og RNB 2021 anslår vi en utvikling i kommunens inntekter fra skatt på inntekt og formue og rammetilskudd, fordelt på inntekts- og utgiftsutjevning, som følger:

1000 kr	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	24 485	25 278	25 986	25 009	25 786	25 782	25 779	25 775
Utgiftsutjevningen	20 692	21 625	23 181	25 763	25 811	25 810	25 808	25 807
Overgangsordning - INGAR	-74	-54	-56	-38	-	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbeid)	504	537	729	220	129	129	129	129
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd	1 784	1 809	1 852	1 893	1 859	1 842	1 842	1 842
Småkommunetillegg	5 543	5 698	5 875	6 034	6 034	6 034	6 034	6 034
Ordinært skjønn	854	380	-	-	-	-	-	-
Ekstra skjønn KMD inkl. ufrivillig alene kommuner, infrastruktur, retaksering	178	-	-	-	-	-	-	-
prod. utstyr mv, bortfall eiendomsskatt produksjonsutstyr	-	-	-	-	-	-	-	-
Koronapandemi - bevilgninger gjennom inntektssystemet (skjønn statsforvalteren, linje 42, kommer i tillegg)	-	-	1 502	1 748	-	-	-	-
Stortinget saldering budsjett 2018 - 2021	30	-42	-	51	-	-	-	-
RNB 2021 - endringer i rammetilskudd (utenom koronapandemi)	-	-	-	29	-	-	-	-
RNB 2018, 2019 og 2020, samt nsaldering 2018 og 2020 (utenom koronapandemi)	22	14	317	-	-	-	-	-
Sum rammetilskudd uten inntektsutjevning og ekstra skjønn statsforvalteren	54 019	55 244	59 387	60 708	59 619	59 597	59 592	59 586
Netto inntektsutjevning	2 895	3 101	2 242	3 327	3 275	3 275	3 275	3 275
Sum rammetilskudd for ekstra skjønn fra statsforvalteren	56 914	58 345	61 629	64 035	62 894	62 872	62 867	62 861
Rammetilskudd - endring i %	-	2,5	5,6	3,9	-1,8	-0,0	-0,0	-0,0
Skatt på formue og inntekt	26 982	27 743	28 080	28 814	28 365	28 365	28 365	28 365
Skatteinntekter - endring i %	-	2,82	1,21	2,61	-1,56	-	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet) ekskl. ekstra skjønn fra statsforvalteren	83 896	86 088	89 709	92 800	91 300	91 200	91 200	91 200
Sum - endring i %	-	2,6	4,2	3,4	-1,6	-0,1	-	-
Endring ekskl. covid-19 bevilgning	-	2,5	5,2	-	-	-	-	-
EKSTRA SKJØNN TILDELT AV STATSFORVALTEREN (kommer i tillegg til linje 37)								
Covid 19 pandemi	-	-	269	-	-	-	-	-
Flomforebygging	-	-	290	-	-	-	-	-
Ufordelt skjønn fra Grønt hefte - fordeles i løpet av året	600	-	-	-	-	-	-	-
Sum skatt og netto inntektsutjevning	29 877	30 844	30 322	32 141	31 640	31 640	31 640	31 640
Sum - endring i %	-	3,2	-1,7	6,0	-1,6	-	-	-
Rammetilskudd pr innb. (inkl. inntektsutjevning)	55 149	57 033	59 487	63 401	62 271	62 250	62 245	62 239
Skatteinntekter pr innb.	26 145	27 119	27 104	28 529	28 084	28 084	28 084	28 084
Kostnadsindeks (utgiftsutjevningen)	1,3900	1,3935	1,3963	1,4399	1,4361	1,4361	1,4361	1,4361

Anslag frie inntekter for Beiarn kommune er Mnok 91,300. Dette anslaget på frie inntekter innebærer en nominell «vekst» for Beiarn kommune fra 2021 til 2022 på 0,0007 prosent. I samme periode legger regjeringen opp til en realvekst i sektorens frie inntekter på mellom 2,0 og 2,4 mrd. kroner. Dette tilsvarer en vekst på om lag 0,5 prosent på landsbasis. Veksten i frie inntekter er regnet fra anslag på regnskap for 2020 i statsbudsjettet 2021.

Utfordringer Frie inntekter

- Ut fra forventet folketall viser beregninger at Beiarn vil få, korrigert for ekstra midler knyttet til Korona, en samlet svak utvikling i rammetilskudd (skatt og rammetilskudd, inklusive skatteutjevning) fra 2021 til 2022. Utviklingen forventes å være betydelig svakere enn landsgjennomsnittet og representerer en forventet realnedgang fra foregående år. Dette indikerer at vi vil ha en utfordring med å oppnå en budsjettbalanse for 2022, gitt en forventet deflator i RNB 2021 på 1,4%.
- Kompensasjon for- og trekk for oppgaveoverføringer viser over tid at rammene for frie inntekter til kommunene reduseres. Eksempler på dette er;
 - Overføring av skatteoppkreverfunksjonen til Skatteetaten
 - Meldt endring av finansieringsmodell for Frivillighetssentralen
 - Fjerning av tilskudd til etablering/rehabilitering av bolig
 - Innstramming i rammene for refusjon innen Ressurskrevende tjenester
 - Implementering av barnevernsreformen i 2022 med endring i finansiering
- De statlige overføringene og sammensetningen av disse er gjenstand for evaluering gjennom det regjeringsoppnevnte Inntektssystemutvalget.
- De kommunale rammene for 2022 - 2025 vil derfor ventelig bli strammere enn det vi har lagt til grunn for budsjettåret 2021.

Pensjonskostnadene for 2022 – del av inntektsopplegget for kommunen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet anslår en vekst i kommunesektorens samlede pensjonskostnader i størrelsesorden 600 mill. kroner i 2022, utover anslått lønnsvekst. Anslaget er beheftet med betydelig usikkerhet.

Endret reguleringsmetode for løpende pensjoner i 2021

Departementets anslag har tatt hensyn til at reguleringen av løpende pensjoner (pensjoner under utbetaling) endres for 2021, jf. Prop. 126 S (2020–2021) om oppfølging av anmodningsvedtak om pensjon. Endret reguleringsmetode i 2021 gir økte pensjonspremier for kommunesektoren i 2021. Dette vil isolert sett bidra til en vekst i de samlede pensjonskostnadene for 2022, og denne effekten er hensyntatt i anslaget for sektorens merkostnader til pensjon i 2022.

Frigjøring av reserver som følge av offentlig tjenstepensjon

Ny offentlig tjenstepensjon har, sammen med nye regler for samordning av ytelsene fra tjenstepensjonen med ytelsene fra folketrygden, medført en vesentlig reduksjon i kravet til pensjonsordningenes avsetninger for fremtidige pensjonsforpliktelser. Denne reduksjonen i kravet til premiereserve resulterer i at det i 2021 frigjøres et større beløp for kommunesektoren, som overføres til kommunenes premiefond. For Beiarn kommunes vedkommende vil Mnok 9,88 blir tilført premiefond som følge av frigjøringen.

Kommunene kan bruke disse midlene til delbetaling av de årlige pensjonspremiene. Bruk av premiefond til å betale premiene vil føre til at kommunenes utbetalinger av pensjonspremier til pensjonsordningene blir tilsvarende redusert. Bruk av premiefond vil derfor isolert sett redusere kommunenes samlede pensjonskostnader det påfølgende året. Dette følger av reglene for regnskapsføring av pensjon i kommuner og fylkeskommuner.

Vi står i utgangspunktet fritt til å bestemme i hvilken takt de frigjorte midlene som er tilført premiefond skal benyttes til å betale premiene. En ansvarlig økonomiforvaltning tilsier imidlertid at vi bør fordele bruken av de frigjorte midlene over tid med tanke på å få til en jevn utvikling i pensjonskostnadene. Departementet har i

anslaget for de samlede pensjonskostnadene for 2022 lagt til grunn at kommunene fordeler bruken av de frigjorte midlene over en periode på syv år. Det vil si at det er lagt til grunn at kommunesektoren benytter 1/7 av de frigjorte midlene til å dekke pensjonspremiene i 2021. Departementet legger opp til at også anslaget for pensjonskostnadene i 2023 og påfølgende år vil bli basert på at kommunene fordeler bruken av de frigjorte midlene over syv år. Det vil si at anslagene for merkostnader i årene fremover ikke vil ta høyde for at eventuelt har en raskere bruk av de frigjorte midlene enn syv år. For regnskapsåret 2021 planlegger vi for bruk av om lag 1/5 av disse midlene som er overført til premiefondet.

Ressurskrevende tjenester

Over år har det vært gjennomført betydelige innstraminger i statens finansiering for særlig ressurskrevende tjenester innenfor helsesektoren. Innslagspunktet for ressurskrevende tjenester har reelt økt med kr. 200.000 pr. bruker i perioden 2016 – 2020, hvorav 80% av dette er dekket gjennom de kommunale budsjettene. I tillegg kommer tap for de brukere som ikke lenger når opp til innslagspunktet når dette øker.

	Anslag effekt økt kommunal egenfinansiering, mill. kroner	
	Samlet	Herav økt innslagspunkt 2020
Oslo	-151	-32
Viken	-292	-62
Innlandet	-136	-29
Vestfold og Telemark	-129	-27
Agder	-75	-16
Rogaland	-118	-25
Vestland	-161	-34
Møre og Romsdal	-77	-16
Trøndelag	-109	-23
Nordland	-76	-16
Troms og Finnmark	-91	-19
Samlet	-1 416	-300

I tillegg kommer tap for brukere som ikke lenger når opp til innslagspunktet

Verd å merke seg spesielt er at refusjonsordningen for særlig ressurskrevende brukere ikke dekker de over 67 år. For denne aldersgruppen faller derfor disse kostnadene i sin helhet på den kommunale driften.

I 2022 foreslås de øremerkede skjønnsmidlene erstattet med en tilleggskompensasjonsordning som skal gjelde for kommuner

- Med færre enn 3.200 innbyggere
- Har høyere utgifter til ressurskrevende tjenester – (trolig egenandel prer innbygger som overstiger 5-6000 kr.)
- Har gjennomsnittlig skatteinntekter de siste tre årene som er lavere enn 120% av landsgjennomsnittet

Terskelverdiene for å få tilleggskompensasjon vil komme i statsbudsjettet, dermed kan forventet kompensasjon inntektsføres i året kostnadene oppstår.

Inntekter fra kraft og skatteinntekter – Eiendomsskatt

Mange kommuner, deriblant Beiarn kommune, med verdifulle naturressurser er åpne for å utnytte disse til storsamfunnets beste. Men det forutsetter at de får betalt for sin naturkapital ved en andel av grunnrenten.

" Dette særskilte regelverket (kraftskatteregimet) er i hovedsak knyttet til ønsket om at vertskommunene skal få en andel av verdiene fra kraftproduksjon. Dette er dels begrunnet som kompensasjon for naturinngrep i kommunen og dels fordi det er et ønske om at kommunene skal få en andel av verdiene av lokale naturressurser. "

St. prp.nr.1 2003 2004 s.72

Høsten 2019 la det regjeringsutnevnte kraftskatteutvalget frem sin rapport. Sanderudutvalget foreslo gjennom dette å avvike kommunenes lovbestemte rettigheter til konsesjonsavgifter og konsesjonskraft og å endre verdsettelsesprinsipp for eiendomsskatt. Kommunenes inntekter fra kraftproduksjonen er generelt sett under press og selv om Sanderudutvalgets innstilling ble skrinlagt i februar 2020 er nok ikke siste kapittel skrevet i forhold til kraftkommunenes særlige inntekter fra kraftproduksjonen. Siste kapittel i så måte er høringsnotatet

om endringer i grunnrenteskatten som ble sendt på høring 11. mai fra Finansdepartementet. Konsekvensene av endringene som foreslås om grunnrenteskatt - både når det gjelder lovforståelsen av reglene som gjelder for verdsettelse av kraftanlegg for eiendomsskatteformål og når det gjelder økonomi for vertskommunene til kraftanlegg – er i skrivende stund høyst usikre.

Verd å merke seg er at kraftkommunene særskilt ble omtalt som «kommunegruppe» i kommuneproposisjonen ved fremstilling av kommunenes «frie inntekter».

Beiarn kommune har i dag relativt store inntekter som knytter seg til kraftproduksjon. Den største posten gjelder eiendomsskatt som i 2021 gir en budsjettert skatteinngang på Mnok 13,6.

Eiendomsskatten er i inneværende års budsjett økt med Mnok 1,527 fra foregående budsjettår. Inntektene fra eiendomsskatten forventes stabilisere seg på et nivå på Mnok 13,5 for 2023/24. Effekt av innfasing av faktisk kraftproduksjon fra Govdessaåga Kraftverk samt oppstart av produksjon ved nye Breivik Kraftverk vil over de kommende 5 årene isolert sett bidra til en økning i eiendomsskatten. I motsatt retning trekker imidlertid innfasing av grunnlagsår med lav kraftpris i beregningsgrunnlagte for eiendomsskatten.

Rådmannen vil påpeke at Beiarn kommune ikke har utnyttet det inntekspotensial som ligger i eiendomsskatten. Kommunens inntekter kan økes over tid med 1,5-2,5 mill. kroner årlig ved og utvide skattegrunnlaget med bolig- og næringseiendommer. Anslaget er et forsiktig anslag basert på tidligere gjennomført taksering samt maksimal skattesats etter siste endringer gjennomført i forbindelse med statsbudsjettet for 2019/2020.

Øvrige kraftinntekter

Konsesjonskraftinntektene avhenger av differansen mellom den avtalte salgspris på konsesjonskraften og hva det koster å produsere kraften (selvkost). For 2020 ble det regnskapsført netto inntekter fra salg av konsesjonskraft på Mnok 6,272 mot tilsvarende i 2019 Mnok 6,560. I 2021 ser vi tendenser til en ytterligere reduksjon av kraftpris. Prisen for salg av fremtidig kraft har som en følge av dette blitt redusert, etter flere år med gradvis økende strømpriser. Det hersker på denne bakgrunn stor usikkerhet med nettoverdien fra salg av konsesjonskraft i planperioden. Spotpriser på Nord Pool kraftmarked, systempris øre pr/kWh har de siste 3 årene utviklet seg som følger;

Kilde; Ishavskraft AS

Kraftinntektene har hatt følgende utvikling de siste 5 år:

(tall i tusen)	2016	2017	2018	2019	2020
Konsesjonskraft	2 484	2 085	3 651	6 560	6 272
Konsesjonsavgift	3 407	3 675	3 796	4 152	3 862
Naturressursskatt	6 371	6 489	7 979	8 548	7 124
Eiendomsskatt	13 633	12 200	10 789	10 933	12 073
SUM	25 895	24 449	26 215	30 193	29 331

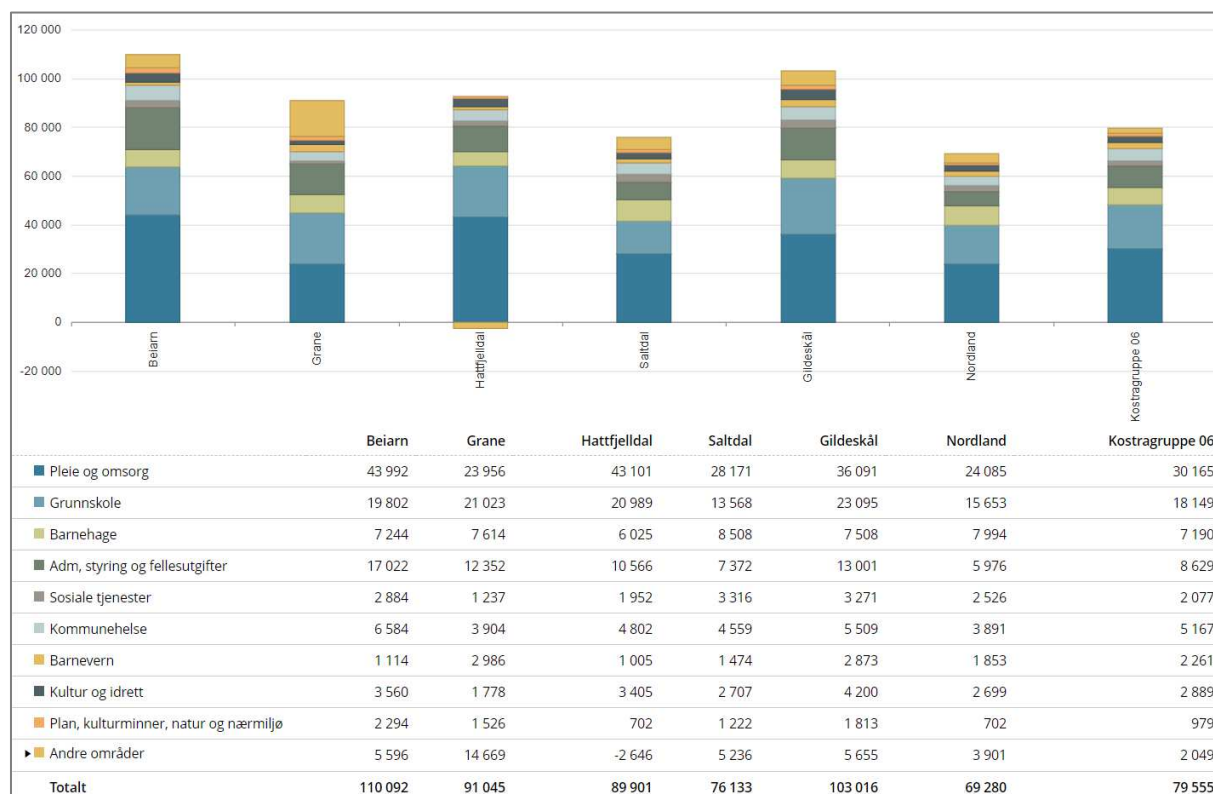
Utfordringer Kraftinntekter

- Kommunenes inntekter fra kraftproduksjonen er generelt sett under press. Det er på denne bakgrunn behov for et kontinuerlig og godt arbeide gjennom blant annet LVK og politisk arbeide for å sikre at kraftkommunene skal få en andel av verdiene av lokale naturressurser.
- Netto inntekter fra salg av konsesjonskraft ventes redusert for budsjettperioden 2021 som følge av reduksjon i kraftprisen gjennom 2020 og inn i 2021. Dagens prisbilde tilsier en budsjettsvikt på mellom Mnok 2,650 fra 2020 til 2021.

Kommunens ressursbruk - KOSTRA:

En sammenligning med nærliggende kommuner vil kunne gi et grunnlag for å vurdere vår ressursbruk sett i forhold til disse utvalgte kommunene. En sammenligning via Kostra (SSB) gir imidlertid noen utfordringer da det erfaringsmessig er for stor variasjon i de enkelte kommuners kvalitet på sin rapportering. I det følgende vil vi illustrere noen sentrale utdrag fra det omfattende utvalget av statistikk som foreligger på området.

Netto driftsutgift per innbygger og tjenesteområde; (Kilde Framsikt)

*) Grafen viser netto utgift per innbygger og tjenesteområde. Prosent viser tjenesteområdets andel av netto driftsutgifter. Beløp viser netto driftsutgift per innbygger. Beløpene er justert med privatskoleandel og vertskommune tilskudd PU.

Analyse - potensial for innsparing (Kilde Framsikt)

Formål	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Lavest i KOSTRA-gruppen	Gjennomsnitt for gruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
Grunnskole	19 426	18 155	17 594	13 461	21 330	12 574	17 478	2,0	10
Pleie og omsorg	23 246	15 726	25 567	19 918	22 076	16 579	21 612	3,1	13
Barnevern	1 451	3 661	1 062	1 775	3 486	-16 643	1 511	0,0	0
Barnehage	9 983	10 631	9 914	9 282	10 066	0	9 524	0,3	3
Kommunehelse	3 157	2 248	2 498	3 799	3 378	0	3 489	0,0	0
Sosiale tjenester	3 604	1 778	2 752	3 828	3 579	0	2 753	0,7	19
Kultur og idrett	3 560	1 778	3 405	2 707	4 200	0	3 198	0,4	10
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	2 294	1 526	702	1 222	1 813	-945	1 189	1,1	48
Adm, styring og fellesutgifter	7 118	6 425	5 097	6 370	7 750	0	6 889	0,5	8
Brann og ulykkesvern	1 747	1 776	976	1 257	1 505	0	1 690	0,1	3
Kommunale boliger	550	-296	-278	413	94	-786	168	0,4	70
Samferdsel	5 793	5 696	9 168	2 402	3 916	0	3 328	2,5	43
Kirke	1 586	1 251	1 074	881	1 591	0	1 473	0,1	7

*) Tabellen viser teoretisk handlingsrom i mill. kr og % mot andre sammenlikningskommuner og grupper. Tall for Grunnskole er korrigert for elever i private skoler og tall for Pleie og omsorg er korrigert for evt vertskommune tilskudd PU. Teoretisk handlingsrom er beregnet ut fra gjennomsnittet i gruppen. Tallene er justert med kommunens utgiftsbehov på 1,4361.

Som tabellen ovenfor indikerer fremkommer det beregnede teoretiske handlingsrom innenfor de ulike sektorene. De største potensialene ovenfor ligger innefor grunnskole, pleie og omsorg samt innenfor samferdsel. En beregningsmåte som ovenfor skissert gir en pekepinn på retningen i forhold til de teoretiske potensialene som ligger for en effektivisering av driften. Den vil likevel aldri gi et helhetlig virkelighetsbilde. Til det må det knyttes opp erfaringsbasert kunnskap fra kommunens fagkompetanse for å gi et viktig supplement for å kunne drøfte hva som er forutsetninger for en bærekraftig utvikling innenfor de enkelte sektorene.

Bærekraftig kommuneøkonomi

Det er lett å tro at siden Beiarn ved første øyensyn er en rik kommune kan man sløse litt her og der – fordi det er lett å få bevilget mer. Men dette er ikke tilfellet. Gjennom historisk salg av Sjøfossen Energi AS har kommunen riktignok store fondsplasseringer, men disse er av en karakter «Ubundne investeringsfond». Dette innebærer at det kun er en eventuell årlig avkastning av disse midlene som kan føres tilbake til den kommunale driften.

Det finansielle ansvarsprinsipp, generasjonsprinsippet tilsier at de som nyter godt av et tilbud også må bære kostnaden, fordi det ikke skal utsettes til senere generasjoner.

For å sikre bærekraftig økonomisk utvikling over tid for kommunen er det en rekke krav som bør innfris. De viktigste er:

- Driftsresultatet skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Dette er det såkalte balansekravet.
- Regnskapsmessige underskudd fra tidligere år skal dekkes inn.
- Engangsinntekter skal ikke brukes for å dekke driftsutgifter.
- Det kan kun lånes for å finansiere eiendeler av varig verdi, og lånet må betales tilbake i eiendelens levetid sånn kommunelovens §50 syvende ledd bokstav a legger opp til.

Handlingsregler for økonomisk bærekraft

Beiarn kommune har i tråd med KommuneLOvens reguleringer som mål å ha en sunn økonomi som gir handlingsrom. *Målet er å få til en budsjettering som går «ovenfra- og ned»*, og der en i tillegg har et langsiktig perspektiv. Skal vi opprettholde en bærekraftig økonomisk utvikling så må den langsiktige tenkingen forankres i så vel den kommunale driften som i de politiske prioriteringene.

En forutsetning for god økonomistyring, er at kommunene etablerer målsettinger på enkelte sentrale nøkkeltall og som har en klar forankring i kommunens øvrige planverk. I denne forbindelse må det fokuseres på å innføre realistiske handlingsregler som på sikt vil bidra til at kommunens økonomiske situasjon styrkes og handlingsrommet økes.

Modellen bygger på en sentral målsetning om **stabil tjenesteproduksjon**. For å oppnå dette ligger det inne en delmålsetning om at kommunen må ha **tilstrekkelig buffer** til å kunne håndtere et gitt nivå på risiko. Vi antar at alle utgifter og inntekter må vokse i takt med driftsinntektene for å opprettholde en stabil tjenesteproduksjon. Anbefalingene er langsiktige. Vi antar at kommunens gjeld som andel av inntekter ikke kan øke ut over et gitt nivå, dersom stabil tjenesteproduksjon skal opprettholdes. Dette kommer av at det ikke vil være bærekraftig på lang sikt dersom gjelda vokser raskere enn inntektene på lang sikt. Et sentralt moment er at anbefalingene er minimumsnivåer og det bør ikke være en målsetning å styre mot disse nivåene, men heller å sikre at kommunen ikke havner under de anbefalte minimumsnivåene.

Med bakgrunn i disse prinsippene og den konkrete økonomiske situasjonen for Beiarn kommune har kommunestyret vedtatt handlingsregler for kommunen som fullt ut skal være implementert fra og med regnskapsåret 2021.

Handlingsregel nr. 1:

1. Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 3 % av brutto driftsinntekter og Bufferfondet skal i tillegg utgjøre minimum Mnok 20.
2. Det er en målsetning at dette skal oppnås i løpet av kommende planperiode (2021-2024).

Handlingsregel nr. 2:

1. Lånegjeld, fratrullet selvkostområder og videreformidlingslån, skal utgjøre maksimalt 80 % av brutto driftsinntekter.
2. Det skal hvert år avsettes egenfinansiering av investeringer i tillegg til minimumsavdrag på minimum 20 % av netto investeringer. Dette gjelder ordinære investeringer samt investeringer til kirkelige formål. Investeringer til vann og avløp er selvfinansierende og holdes utenom.

Handlingsregel nr. 3:

1. Netto driftsresultat + tap finansielle instrumenter – gevinst finansielle instrumenter + budsjettert gevinst finansielle instrumenter skal utgjøre minimum 1,5% av brutto omsetning.

De økonomiske handlingsreglene skal innføres fullt ut gjennom regnskapsåret 2021. Nedenfor følger imidlertid en oversikt over disse reglene anvendt for regnskapsårene 2019 og 2020.

	<i>Krav</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Handlingsregel 1			
Disposisjonsfond i % av brutto omsetning	3,0 %	8,2 %	8,8 %
Bufferfond Mnok	20	14,3	22,2
Handlingsregel 2			
Lånegjeld i % av brutto omsetning	80,0 %	67,9 %	64,0 %
Årlig egenfinansiering av investeringer i % av investert	20,0 % *)	*)	*)
Handlingsregel 3			
Korrigert netto driftsresultat i % av brutto omsetning	1,5 %	-1,9 %	0,1 %

*) Handlingsregel implementeres fra og med 2021

Som det fremgår av tabellen ovenfor er kommunens økonomiske drift innenfor rammene av handlingsregel 1 og 2 for regnskapsåret 2020. I investeringsbudsjettet for 2021 er det lagt inn bruk av fond for den årlige egen finansiering av av investeringer tilsvarende et nivå på 20%. Korrigert netto driftsresultat i prosent av brutto omsetning ligger lavere enn målsatt i de økonomiske handlingsreglene for kommunen. Dette indikerer et behov for en effektivisering tilsvarende 1,4% av brutto omsetning, beregnet til Mnok 2,1 med bakgrunn i tall for 2020.

Frie økonomiske reserver

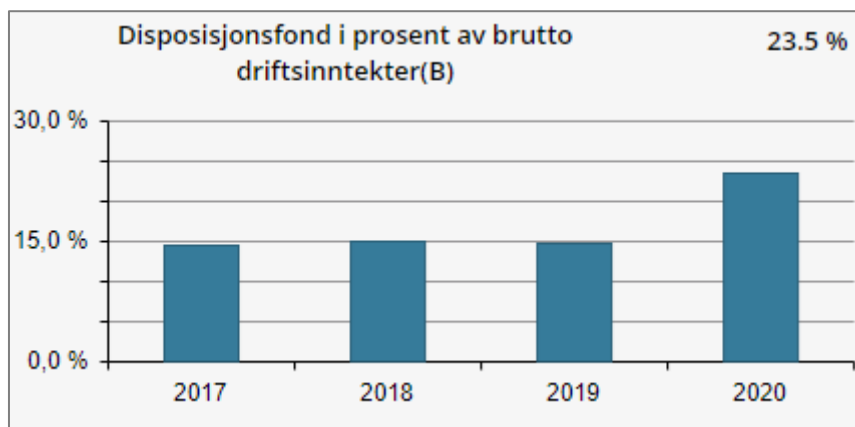
Driftsfond består av midler som vi har avsatt tidligere, blant annet deler av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk og netto driftsresultat. Populært kalles dette å ha penger på bok. Dette er midler som kommunestyret kan disponere fritt til ulike formål. Kommunens økonomiske evne til å takle uforutsette hendelser vil i stor grad avhenge av frie økonomiske reserver som kommunen har til rådighet. Fondene viser følgende sammensetning og utvikling de siste 5 år.

<i>(tall i tusen)</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Disposisjonsfond	15 395	19 387	20 771	26 498	35 244
Ubundne investeringsfond	206 590	195 853	195 342	190 624	190 852
Bundne investeringsfond	1 268	1 487	1 806	2 152	3 407
Bundne driftsfond	16 503	15 325	21 442	22 796	20 153
Sum fondsavsetninger	239 756	232 052	239 361	242 070	249 656
Regnskapsmessig mindreforbruk	8 833	16 943	2 484	4 582	0
Sum fond og mindreforbruk	248 589	248 995	241 845	246 652	249 656

Disposisjonsfondets ulike komponenter består pr. 01.01.2021 av følgende elementer;

Samlet Disposisjonsfond	35,2 mill
- Herav Bufferfond og rentefond	22,5 mill
Sum «frie» disposisjonsfond	12,7 mill
- Herav gjenstående premieavvik	13,6 mill
«Reelt» disposisjonsfond til drift	- 0,9 mill

I forbindelse med vår vurdering av nødvendig størrelse av disposisjonsfondet bør vi vektlegge den store usikkerheten som ligger i vår finansielle avkastning.

Beregning av den forventede kapitalverdien/avkastningen er basert på Nordea Wealth Management sin 20-årsestimat. Analyser av denne viser at det ligger en forventet avkastning på 4,3% som beste estimat, med en minimumsavkastning på – 8%. Det er 5% sannsynlighet for at avkastningen er lavere- og eller høyere enn disse forventningsintervallene.

Det var i løpet av året 2020 vært svært urolig i så vel aksje- som rentemarkedet. Korona pandemien medførte i starten av året betydelige fall i verdens finansmarkeder. Aksjemarkedet var i siste del av 2020 internasjonalt drevet av en meget sterk økning i teknologi- og farmasiaksjer samt fornybar energi. De mere tradisjonelle næringene, inkluder de store internasjonale industriaktørene hadde imidlertid hatt en svak og negativ utvikling gjennom 2020.

Aksjemarkedet har i sum hatt et godt 1. kvartal i 2021, men med litt turbulens underveis.

På den positive siden blir aksjekursene positivt påvirket av utsikter til normalisering og bedret selskapsinntjening. Stigende lange renter som følge av stor finanspolitisk stimulans, bedre økonomiske utsikter og stigende inflasjonsforventninger trekker delvis i motsatt retning.

Spesielt påvirker stigende renter de dyreste delene av aksjemarkedet (vekstaksjer) og vinnerne i fjor har i stor grad blitt årets «tapere».

Historisk utvikling over tid for vår finansielle portefølje viser følgende utvikling for perioden 2018 til august 2020.

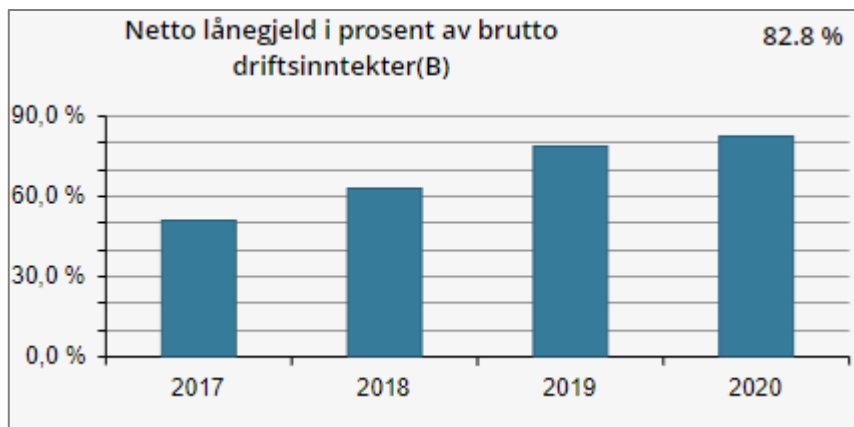

Variasjon og usikkerhet i forbindelse med den finansielle avkastningen medfører at vi som kommune må være rustet for at vi får en situasjon der avkastningen et år blir negativ. Ut fra beregningene ovenfor kan vi derfor avlede at vi bør ha Bufferfond som er tilstrekkelig store til å gi oss en tilstrekkelig forutsigbarhet på kommunens drift og tjenesteleveranse. Omgjort til økonomiske termer betyr dette at vi bør sikte mot et Bufferfond på 20 – 25 mill.

Lånegjeld

Prinsippet om en bærekraftig økonomisk utvikling er ikke til hinder for at kommunale investeringer kan lånefinansieres. Det er i tråd med bærekraftprinsippet at rente- og avdragsutgifter til investeringer i bygg og anlegg fordeles over de generasjoner som bruker anleggene. Høy lånegjeld gjør kommunen sårbar for renteøkninger, noe som kan få konsekvenser for kommunenes evne til å løse fremtidige velferdsoppgaver. Det er et faktum at kommune-Norge har hatt en betydelig gjeldsvekst de siste årene. Selv om vi bruker rentebinding for å redusere renterisiko vil betjening av lånegjeld legge beslag på betydelige midler i driftsbudsjettet og dermed redusere kommunens handlingsrom. Analyser fra KS viser at kommuner med høy lånegjeld har begrenset økonomisk handlingsrom.

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter:

For Beiarn utgjør samlet lånegjeld per 31.12.2020 i følge SSB-tall 82,8% av brutto driftsinntekter. Korrigert for selvfinansierende gjeld utgjør netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter 55,4%. Kommunen ligger under landsgjennomsnittet som ligger rundt 95%

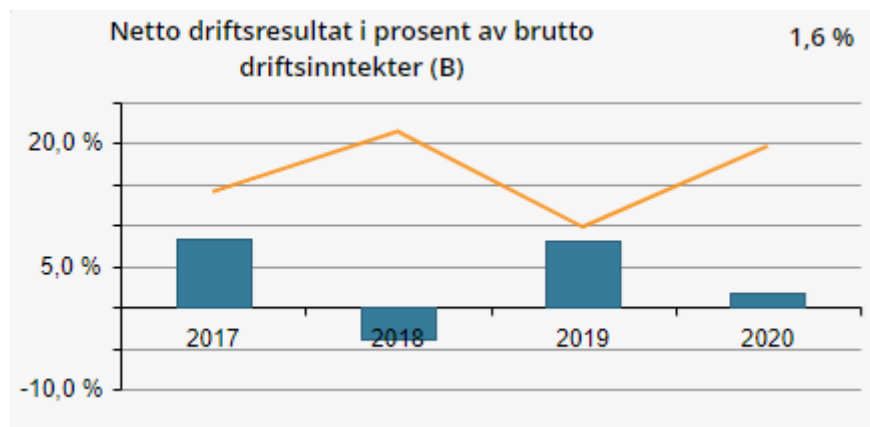
Det er i løpet regnskapsåret 2020 bokført avdrag med kr 10.289.889.

Med planlagte investeringer i gjeldende handlingsplan vil denne andelen øke de kommende årene og vil etter dagens plan ha en maksimal samlet låneportefølje på Mnok 240 mot slutten av 2023. Herav utgjør formidlingslån Mnok 43 og øvrig selvfinansierende gjeld estimert til Mnok 75 noe som gir en netto rentebærende gjeld på Mnok 122 mot slutten av planperioden. En realisering av ny skole vil øke anslaget på kommunens netto lånegjeld mot slutten av planperioden.

Årlig driftsresultat

Økonomisk handlingsrom skapes først og fremst gjennom årlige driftsoverskudd. Disse kan avsettes som reserve, inngå som egenfinansiering av investeringer eller brukes på nye tiltak. Netto driftsresultat er hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat er et begrep som forenklet kan beskrives som hvor mye penger vi har igjen når alle regninger er betalt. Netto driftsresultat kan blant annet brukes til å sette av på fond til framtidige formål, finansiere investeringer og være en reserve for å møte uforutsette utgifter i løpet av året. Brutto driftsinntekter er summen av alle våre ordinære inntekter som skatt, rammetilskudd, eiendomsskatt, egenbetalinger og andre kommunale gebyrer.

De siste års regnskap viser relativt i snitt gode netto driftsresultater, med 2018 som unntak.

Dette har gjort det mulig for kommunen å bygge opp fond. Ser vi imidlertid bort fra avkastningen fra plassert finanskapital viser brutto driftsresultat et underskudd på Mnok 7,016 for 2020.

Kommunens egne målsettinger for netto driftsresultat, disposisjonsfond, gjeldsgrad vil sette målbare rammer for handlingsrommet i den økonomiske planleggingen, da summen av alle foreslåtte tiltak ikke bør overstige vedtatte rammer. Budsjettåret 2021 er første driftsår hvor samtlige vedtatte finansielle måltall er implementert ved budsjetteringen.

Helse- og omsorg – en tjeneste i vekst og endring

Pleie -og omsorg

Fremskrivninger viser at flere eldre fører til økt behov for helse- og omsorgstjenester og dermed økt behov for personell i årene som kommer. Å møte disse utfordringene og finne gode løsninger er ikke noe kommunen kan vente med. Viktige grep er allerede tatt, og det å planlegge og ta viktige strategiske grep er en kontinuerlig endringsprosess.

Gapet på antall yrkesaktive og antall eldre er større i Beiarn enn i andre kommuner. Skal vi løse dette må vi planlegge for at eldre i større grad blir selvhjulpne og i større grad enn tidligere er i stand til å leve aktive liv i sitt nærmiljø uten omfattende behov for hjelp fra det offentlige. Økt bruk av velferdsteknologi vil bidra til at flere kan klare seg selv i egen bolig. Kommunen er med på nasjonalt program for velferdsteknologi, og har en egen kommunal gruppe som jobber med dette. Digipro -Helse er en viktig bidragsyter i utviklingsprosjekter i kommunen, og innovative løsninger kan bidra til bedre og mer effektive tjenester.

Tjenestene må tilpasses morgendagens omsorg, og satse mer på forebygging. Kvalitetsreformen Leve hele livet gir viktige veivald som kommunen må prioritere og vedta i 2021.

Det må legges til rette for flere møteplasser, både for det sosiale men også for å kunne drive med fysisk aktivitet. Flere omsorgsboliger med gode fellesskapsløsninger vil bidra til at eldre og funksjonshemmede kan leve aktive liv. Egne boliger må også kunne bygges om slik at man kan bo lengre i sitt eget hjem. Kommunen har nå ansatt en ergoterapeut som får et viktig ansvar i kartlegging og jobbe med hverdagsmestring hos hjemmeboende. Når budsjetttrammene er stramme kan det være vanskelig å satse på forebyggende tiltak, men for å lykkes med de demografiske utfordringene kan en slik prioritering på sikt føre til innsparinger.

I 2022 starter planleggingen av 8 nye heldøgns omsorgsboliger. Disse nye boligene er med på å sikre et tjenestetilbud som flere eldre vil få behov for. Det blir viktig å se dette i sammenheng med prosjekt aldersvennlige boliger, og tenke nytt i forhold til at beboere kan samhandle om felles aktiviteter og møte andre brukergrupper.

Det forventes ikke økning i antall sykehjemsplasser i økonomiplanperioden. Sykehjemmet har fått mer spesialisert behandling, og kompetansehevende tiltak er viktig for å kunne gi et godt tilbud i årene framover. Sykehjemets pasienter har i dag mer komplekse diagnoser, og pleietyngden har økt. Rett bemanning og kompetent personell er avgjørende for fortsatt ha et godt sykehjem der det gis tilbud innen pleie-omsorg, avlastning for pårørende, rehabilitering, lindrende behandling og KAD opphold.

Folkehelse

Lokale utfordringer som identifiseres skal danne grunnlaget for kommunens langsiktige mål og strategier for folkehelsearbeidet.

Hovedutfordringer i folkehelsearbeidet er

- Utjevning av sosiale helseforskjeller
- Mestring hos barn og unge
- Deltagelse og aktivitet
- Fritid og møteplasser
- Rusmiddelforebygging

Folkehelsekoordinatorfunksjonen ligger i dag til helsesykepleier, og er på 20 %. Denne funksjonen burde vært lagt til en annen stilling som hadde kapasitet til å jobbe mer forebyggende, og helsesykepleier kunne prioritere arbeidet rettet mot barn og unge. Fylkeskommunens årlige tilskudd for folkehelsesamarbeid har gått ned fra kr 195 000 til 80 000.

Helsestasjon

Helsesykepleier har en viktig funksjon i ivaretagelsen av den psykiske helsen til barn og unge. Det å være synlig senker terskelen for å ta kontakt. Helsesykepleier har prioritert skolehelsetjenesten mer enn tidligere, og det er nå lettere med en skole. Selv om andelen barn og unge går ned, må arbeidet rettet mot den psykiske helsen til barn og unge styrkes. Ettervirkningene etter Korona har vi ennå ikke oversikt over, men den har rammet barn og unge og flere har kjent på psykiske belastninger. Kommunen mangler kommunepsykolog, og et samarbeid med andre er avgjørende for å få ansatt en ny.

Miljøtjenesten

Kommunen har i mange år prioritert ressurser til psykisk helse og rus. Nå er tjenesten organisert under miljøtjenesten der tjenesten til utviklingshemmede er i samme avdeling. Dette krever tett samhandling og fleksible arbeidstakere. Miljøtjenesten har i samarbeid med hjemmesykepleien ansvar for dagtilbud til demente. Dagtilbud til demente er et tiltak som må økes da det blir flere eldre og flere som får diagnosen demens, og det må settes av ressurser til dette.

Kommunen er avhengig av private tilbydere for å kunne gi et tilbud til utviklingshemmede, og Inn på tunet er en viktig bidragsyter og samarbeidspartner. Inntektssystemet for ressurskrevende tjenester er strammet inn, slik at kommunen har fått en nedgang i inntekter til denne tjenesten.

Legetjenesten

Beiarn kommune har god legedekning når alle stillingene er besatt. Hovedutfordringen er at det er vanskelig å rekruttere legevikarer i perioder det er behov. Dette kan føre til store kostnader ved bruk av vikarbyrå. Kommuneoverlegefunksjonen kan i perioder, og særlig nå når det er en pandemi stjele ressurser fra vanlig fastlegepraksis og føre til økt belastning på legene. Legekontoret er for lite til å kunne gi et fullgodt tilbud med mer spesialiserte behandlinger og oppgaver, og det må ses på løsninger for å få utvidet arealet.

Fysioterapitjenesten

Kommunen har mange eldre og mange med behov for fysioterapitjenester. Ved å øke dette tilbudet, kan tjenesten jobbe mer forebyggende og i samarbeid med ergoterapeut ha aktiviteter som fremmer hverdagsmestring. Det er også unge brukere som har behov for dette tjenestetilbudet.

NAV

I november 2020 ble et nytt felles NAV-kontor etablert for kommunene i Indre Salten - NAV Indre Salten. Kommunen inngår nå i et vertskommunesamarbeid med Fauske kommune sammen med Saltdal, Sørfold og Hamarøy.

Det er behov fra 2021 å øke den kommunale stillingen med 20 %. Dette for å komme opp på samme nivå som de andre kommunene i samarbeidet. NAV har gitt tydelige signaler på at den statlige stillingen også må ligge på 1 årsverk. Ansatte i Nav må tilpasse seg en ny organisering og en ny måte å arbeide på.

Rekruttering

Helse og omsorgstjenesten bruker mye ressurser på å rekruttere kompetent helsepersonell. Avdelingen er helt avhengig av arbeidskraft utenfra for å avvikle ferie for egne ansatte.

Det å jobbe strategisk med rekruttering er helt nødvendig for at kommunen skal kunne levere forsvarlige tjenester. Kommunen sitter i styringsgruppa for Jobb- ilag og det er nå ansatt en person som skal jobbe med rekruttering for Saltenkommunene. Det å ta vare på egne ansatte og unge fra Beiarn er også viktige tiltak. I år startes det opp igjen desentralisert sykepleierutdanning. Dette er avgjørende for at distriktskommuner kan utdanne flere sykepleiere. Stipend og støtte til utdanning er tiltak som kan bidra til at flere velger Beiarn som arbeids- og bosted.

Mange ansatte er 55 +, og har helseutfordringer. Det fører i perioder til høyt sykefravær. Høyt sykefravær fører til økt belastning til de som er på jobb, mangel på kompetent personell, og budsjett som overskrides. Målrettede tiltak for å få ned sykefraværet er avgjørende for å sikre bærekraftige tjenester med god kvalitet.

Utfordringer og fokusområder for Helse- og Omsorg

- Hverdagsrehabilitering og aktiv omsorg
- Øke dagaktivitetstilbudet
- Kompetansehevede tiltak for helsepersonell
- Videre satsning på velferdsteknologi
- Rekruttering. Rekruttere yrkesgrupper som kan bidra i det forebyggende arbeidet
- Økt samarbeid med frivillige
- Sykefravær

Oppvekst og kultur – et område å satse på for å motvirke forgubbing

Oppvekst generelt

Barn og unge og unge familier er valgt ut som et hovedsatsingsområde i samfunnsplanen.

Å gi barn og unge gode levekår tidlig i livet er god investering til dem og til samfunnet. Barn og unge i Beiarn har det stort sett bra, men Ungdataundersøkelsen fra 2019 viser at over halvparten av ungdomsskoleelevene er misfornøyd med lokalmiljøet sitt. Bare 44% er fornøyd, mens landsgjennomsnittet er 69%.

Utviklingen i folketall i Beiarn viser at antall barn og unge i alderen 0-5 år og 6-15 år er i nedgang og vil reduseres de neste 10 år. Den yrkesaktive gruppen i alderen 20-67 år minsker mest. Når ungdommen er ferdig med grunnskolen forlater de Beiarn og svært få kommer tilbake. Det er viktig å sette inn tiltak som kan motvirke dette. Beiarn vil være avhengig av å rekruttere arbeidskraft utenfra og da er det viktig at kommunen har tjenester av høy kvalitet og som appellerer til at unge og unge familier finner det attraktivt å etablere seg her.

Barn velger ikke sine oppvekst- og levekårsforhold. Deres levevaner påvirkes i stor grad av foreldrenes utgangspunkt, og for å nå barna med tiltak må en også nå foreldrene. Her har barnehage, grunnskole og videregående skoler et særlig ansvar. De fleste barn og unge går i barnehage, skole og SFO - som er gode arenaer for lek, læring og utjevning av sosiale og helseforskjeller. Oppvekstsvilkår og levevaner tidlig i livet legger grunnlaget for helse og trivsel senere i livet.

En særlig utfordring i lys av korona er virkningen på barn og unge som har fått begrensede muligheter til å omgås sosialt. De helsemessige utfordringer bør møtes med gode strukturelle strategier på den forebyggende siden - gjennom et godt tverrfaglig samarbeid.

Andelen barn i grunn skole som får spesialundervisning har økt. I barnehagen ligger dette tallet jevnt. Teamet rundt barnet er styrket gjennom tettere samarbeid med PPT. Det jobbes med å få til et bedre og mer strukturert samarbeid med barnevern, spesielt på den forebyggende siden.

Barnehage

Beiarn kommune har full barnehagedekning, men statistikken viser at 87,5 % av alle barn 1-5 år i Beiarn var i barnehagen. 12,5 % av barna i 2020 var ikke i barnehage. En større andel av barna i Beiarn er ikke i barnehagen sammenlignet med kommuner i kustragruppe6.

Kommunen har vedtatt redusert foreldrebetalingen med 50% av makspris fastsatt av UDIR (kr 3230,-). Selv om kommunen tilbyr et svært rimelig barnehagetilbud, ser man at dette ikke fullt ut bidrar til at alle bruker barnehagen.

Særlig hos barn med lav sosioøkonomisk bakgrunn kan gode barnehager ha gunstig effekt på psykisk helse og språkutvikling, og bidra til utjevning av sosiale forskjeller. Barn som går i barnehage med høy kvalitet, har oftere bedre språk og bedre sosial tilpasning, enn barn som er hjemme eller i annet barnepasstilbud. Det er derfor et mål og en utfordring å oppnå at alle familier bruker barnehagetilbudet.

I Beiarn oppfyller barnehagen kravet til både pedagogisk bemanning og grunnbemanning i barnehagen. Beiarn kommune har et godt barnehagetilbud, med god og kvalifisert bemanning og et innhold preget av en rekke

aktiviteter. Barnehager med høy kvalitet kjennetegnes av at de har små barnegrupper og godt utdannet, personlig egnet, stabilt voksenpersonell med lett tilgang til veiledning fra kommunepsykolog eller annet helsepersonell (St.meld. nr. 41 2009).

Under koronatiden har de eldste barna på Tollå vært i en uteavdeling.

Når avdelingen på Tollå høsten 2022 kan flytte inn i nybygde lokaler på Trones og flytter ut av de nedslitte og til dels trange lokalene, vil det bety starten på en ny og attraktiv epoke for familier med førskolebarn.

Gjennom barnehageteam er det etablert et godt samarbeid med PPT og helsesykepleier slik at barn som trenger ekstra hjelp kan fanges opp tidlig og tiltak settes inn.

Grunnskole

Skolen er en viktig arena for faglig og sosial utvikling. I Norge har barn og unge rett til grunnskoleopplæring med et godt fysisk og psykososialt miljø. Manglende mestring i skolen er blant de mest alvorlige risikofaktorene for ungdoms psykiske helse.

Tall fra Ungdataundersøkelsen 2019 viser at ungdom i Beiarn sliter med helsemessige plager langt over landsgjennomsnittet. Det å oppleve skolemiljøet som belastende eller stressende henger sammen med tegn på psykiske helseproblemer og selvopplevde helseplager.

Alle elever og ansatte i skolen ble samlet i en skole fra høsten -20. Prosjekt bygging av skole, flerbrukshall og basseng er svært viktig tiltak i et samfunnsutviklingsperspektiv. En ny skole vil gi elevene en ny pedagogisk hverdag. Ny skole vil øke fleksibiliteten og heve kvaliteten på undervisningen. Skolens læringsmiljø – de fysiske rom og uteområde er viktig for ungenes læring og trivsel. Gode skolebygg gir bedre elever – fordi de trives.

Kommunen har ikke fått nye flyktninger etter 2018. Når en familie flytter ut av kommunen merkes det godt som nedgang i barnetall.

Oppvekst og kulturenheten er i ferd med å rigges til en attraktiv tjeneste for unge familier som ønsker å etablere seg i kommunen. Sett i et 5-års perspektiv vil det melde seg et stort behov for å rekruttere kompetente folk til helse- og omsorg og til skole.

SFO – skolefritidsordning

Beiarn kommune gir tilbud om helårs SFO, men få barn benytter tjenesten. Kostratallene viser at dekningsgrad bare er 9 % - som er svært lav. Samtidig som tjenesten er svært kostnadskreven pr elev. Mange ønsker at tilbudet skal lokaliseres i skolebygget, og ikke i barnehagen som i dag.

I 2020 er andelen brukere av SFO 17,7 % av barn i alderen 6-9 år. Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. bruker viser store variasjoner fra år til år som følge av lavt antall brukere. Sammenlignbare kostnader viser;

	2017	2018	2019	2020
Beiarn	109 167	718 000	106 333	59 333
Grane	31 235	23 512	31 857	32 056
Hattfjelldal	37 520	68 929	61 556	135 800
Saltdal	18 798	19 381	28 955	37 449
Gildeskål	36 509	39 313	38 256	33 000
Nordland	30 678	32 584	33 743	34 406
Kostragruppe 06	32 692	36 390	40 640	37 423

Utfordringer og fokusområder for Oppvekst, skole og barnehage

- Ungdataundersøkelsen fra 2019 viser at over halvparten av ungdomsskoleelevene er misfornøyd med lokalmiljøet sitt. Når ungdommen er ferdig med grunnskolen forlater de Beiarn og svært få kommer tilbake.
- Tall fra Ungdataundersøkelsen 2019 viser at ungdom i Beiarn sliter med helsemessige plager langt over landsgjennomsnittet.
- Beiarn kommune har tilbud om SFO, men få barn benytter tjenesten.
- Beiarn kommune har redusert foreldrebetaling i barnehagen med 50 % av maks sats. 87,5 % av barna 1-5 år bruker tilbudet.
- Vi ser også en trend der andelen barn i barnehage og skole som må ha individuelle opplegg øker. Dette stiller krav til en skolehelsetjeneste som har ressurser til mer systematisert arbeid på den forebyggende siden og på systemnivå. Tettere og mer strukturert samarbeid med barnevern på forebygging, foreldrestøttende tiltak og kurs.

Kultur, idrett og friluftsliv

Beiarn kommune skal være en aktiv kulturaktør og en aktiv samarbeidspartner og tilrettelegger for det frivillige og profesjonelle kulturlivet.

Kultur- og idrettslivet i Beiarn har forandret seg de senere årene. Det er blitt vanskeligere å drive breddeidrett og kultur på frivillig basis. Det synes vanskeligere enn før å rekruttere til verv som baserer seg på frivillighet. Samtidig har idrettens samfunnsmessige betydning økt de senere tiårene.

Kultur- og idrettslivet i Beiarn kommune vil fortsatt være avhengig av ildsjeler for å fungere. Det er ildsjeler som ved å legge ned mye og godt frivillig arbeid, som aktiviserer innbyggerne.

Kommunens utfordring er å hvordan man på best mulig måte kan sørge for at frivillige lag og organisasjoner kan bidra til et aktivt og variert kulturliv. Frivilligsentralens finansiering og organisering er under utredning i regjering og sentrale organisasjoner og det er uvisst hvilken form dette tar.

I tillegg til ildsjeler er gode møtesteder alfa og omega. Kommunen mangler en god arena for felles aktivitet, innendørs trening og idrett og større arrangement som f.eks konserter, andre forestillinger og kulturarrangement. Befolkningen har begrensede muligheter til å møtes i et stort fellesskap der de sammen kan oppleve kulturelle inntrykk og deltagelse – og derigjennom bygge trivsel, samhold, fellesskap og identitet.

For å fortsatt kunne utvikle og beholde et godt kulturtilbud i Beiarn er følgende hovedutfordringer viktig å møte:

- Pleie ildsjeler
- Prioritere bruk av kommunens ressurser (mannskap og tilskuddsmidler) riktig
- Tilrettelegge for frivilligheten
- Rasjonell lagsstruktur
- Beiarn mangler en hall for innendørs trenings- og idrettsaktiviteter samt større lokaler for kulturelle arrangement og store møter.

Kulturskolen i Beiarn har bare tilbud innen musikk, og har dermed ikke tatt steget fullt ut til en kulturskole der flere fag og disipliner inngår. Flere barn burde fått en helhetlig kunst- og kulturopplæring med tilbud i flere fag som f.eks dans, kunst, teater, drama, skriving, litteratur mm. I følge opplæringslovens paragraf 13-6 Musikk og kulturskoletilbud: Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.»

Andelen elever i grunnskolealder som bruker kulturskolen er i Beiarn 25%. Målsetningen med kulturskolen er at omfanget burde tilsvare minst 30 % av alle barn og unge i skolepliktig alder.

Biblioteket er trangt og har små muligheter tilby mer kulturell aktivitet slik moderne bibliotek i dag drives. Bibliotek er en kulturarena for alle, samt at biblioteket skal være et levende aktivitetshus.

Gjennom en hall/flerbrukshus vil man kunne samle mange funksjoner og aktiviteter, og i sambruk få et potensielt levende hus og møtested.

Kulturminner

Kommunen er i forhandlinger med Nordlandsmuseet etter at det er varslet oppsigelse av avtalen der Nordlandsmuseet drifter Bygdetunet og formidling av kulturminner og kulturmiljøer. Utfordringen framover er å definere en organisasjonsmodell for Bygdetunet med ivaretagelse av kulturminner og samlinger, samt hvordan denne kulturarven skal utvikles og formidles.

Det tegnet avtale om overtagelse av Stavkirka. Utfordringen er å lage gode målsetninger for drift og formidlingen av historien rundt Stavkirka i en pakke sammen med andre kulturminner. Stavkirka må tilrettelegges for besøk ved tilstrekkelig infrastruktur som parkering, toaletter mm.

Utfordringer og fokusområder for kultur

- Kommunen mangler en god arena for felles aktivitet, innendørs trening og idrett og større arrangement som f.eks konserter, andre forestillinger og kulturarrangement.
- Kulturskolen i Beiarn oppfyller ikke kravet til å være en kulturskole i det at det bare gis tilbud innen musikk.
- Biblioteket er trangt og har små muligheter tilby mer kulturell aktivitet slik moderne bibliotek i dag drives.

Barn, unge og trivsel

I følge Ungdataundersøkelsen i 2019 svarer nesten halvparten - 48% - av ungdommene at de føler seg ensomme, dette er over dobbelt så mange som landsgjennomsnittet som er 20%.

Andelen som opplever mobbing er langt over landsgjennomsnittet. Tallene viser at ungdommene i kommunen har utfordringer med å til å trives i sitt lokale miljø.

. Ungdomsrådet har rukket å etablere seg godt. De deltar i det politiske landskapet, og har talerett i de politiske utvalgene og kommunestyret. De deltar prosess i viktige utbyggingsprosjekter og tar nå ansvar for gjennomføring av arrangement – konkret en utekonsert i «grustaket».

Satsingen på ung kultur i 2020 har gitt frukter, på tross av korona. Det jobbes godt for å skape aktiviteter og arrangement for barn og ungen. De unge må gis støtte og trening i å bruke sitt engasjement til selv å skape og gjennomføre egne ideer. Det er viktig for kommunen å ha en trygg, attraktiv og stimulerende møteplass for ungdom. Barn og unge må styrkes i trua på sine kreative ressurser.

Utfordringer og fokusområder for barn, unge og trivsel

- I følge Ungdataundersøkelsen i 2019 svarer nesten halvparten - 48% - av ungdommene at de føler seg ensomme.
- Andelen som opplever mobbing er langt over landsgjennomsnittet.
- Fritidsklubben flyttet etter årsskiftet 2020- 21 inn i Moldjord gamle skole.

Det er mange viktige oppgaver innenfor oppvekst og kulturrenheten som må ha fokus framover for at vi skal lykkes i å skape godt, trygt, samlande og stimulerende oppvekst og kulturmiljø i Beiarn. For å lykkes med et endringsarbeid må det settes fokus på følgende sentrale områder innenfor feltet:

Utfordringer og fokusområder for Oppvekst og kultur

- Sørge for at barn og unge har kunnskap om næringslivet i regionen slik at de kan bli i stand til å gjøre bevisste valg for sin videre skolegang og karriere – og forbli eller komme tilbake til bygda.
- Fortsette med å inspirere og motivere barn og unge til aktivt å medvirke i demokrati og samfunnsdebatt.
- Barn og unges sosiale, faglige og helsemessige utfordringer bør møtes med strukturelle og langsiktige strategier.
- Utvikle en skolehelsetjeneste inklusiv barnevern som har ressurser til mer systematisert arbeid på den forebyggende siden og arbeid på systemnivå
- Bygge en ny kultur og idrettsarena for felles aktivitet - ny skole, flerbrukshall og basseng for trening, idrett, konserter, forestillinger, verksted, ungdommens hus/fritidsklubb, bibliotek
- På sikt vurdere hva en gjør med barnehagens avdeling på Moldjord
- Stimulere til tro på den enkeltes kreative ressurser og evner, gjennom å utvikle kulturskoletilbudet, UKM (Ung Kultur Møtes) samt inspirere unge talenter
- Styrke arbeidet med å være en kultur- aktør, og samarbeidspartner for det frivillige og profesjonelle kulturlivet.

Teknisk og landbruk

Avdelingen har lyktes med rekruttering og har i dag bra kompetanse. Det er utfordrende å holde tritt med stadige endringer i lover, forskrifter og kompetansekrav.

Tomter - boliger - bygg

En viktig forutsetning for nybygging av boliger er tilgang på attraktive tomter. Dette er en mangel i sentrumsområdene, særlig for Moldjord og Storjord. Det er avsatt midler til planprosesser og det jobbes med frigjøring av nye arealer. I forbindelse med bygging av ny barnehage på Trones er det besluttet at del 2 av Løssiheimen skal bygges ut.

Det er en utfordring at hoveddelen av den kommunale boligmassen begynner å bli gammel. Denne må moderniseres og gjøres attraktiv for tilflytting og nyetablering. Noen eldre boliger bør selges. Videre må det fortsatt jobbes tett sammen med Husbanken for å løse ut tilgjengelige virkemidler.

Det er investert betydelige summer i nye bygg de siste årene, samtidig som det er gjort store strukturendringer. Det er viktig at kommunen evner å avhende gamle bygg som ikke lenger er viktige for kommunal tjenesteproduksjon eller tilrettelegging. Det må være fokus på redusert arealbruk, moderne tilpassede bygg, flerbruk og effektiv drift.

Det er igangsatt planlegging for ny skole, flerbrukshall og svømmebasseng på Storjord, og det forventes at kostnadsestimat for nytt prosjekt vil være klart høsten 2021.

Kommunal infrastruktur.

Beiarn kommune bruker mye ressurser på kommunal infrastruktur, både hva gjelder vann, avløp og vei. Ut fra lokale utfordringer, demografi og folketall må dette forventes å fortsette - og også øke fremover.

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Andel netto driftsutgifter for samf. i alt av samlede netto driftsutg (B)	5,2 %	5,3 %	6,3 %	10,0 %	2,8 %	3,8 %	3,2 %	3,2 %
Produktivitet								
Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	52 400	57 127	59 462	87 778	133 939	56 274	103 891	70 439
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	89 473	99 709	92 560	117 121	206 227	109 597	170 613	110 327
Netto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	66 400	72 673	72 527	114 970	158 667	71 984	116 075	82 961
Dekningsgrad								
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	29	30	28	79	43	16	19	42
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	29	30	28	103	106	31	124	85

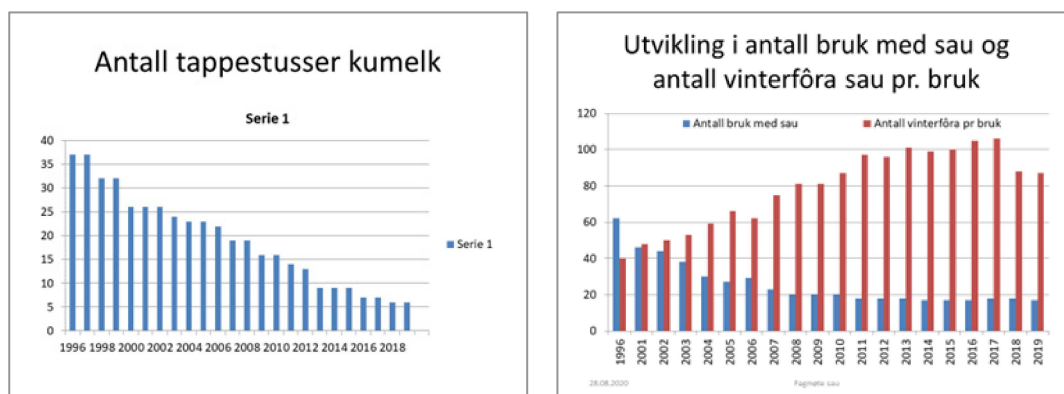
Utfordringer og fokusområder for Teknisk

- Behov for tilgang på flere attraktive tomter særlig for Moldjord og Storjord
- Den kommunale boligmassen begynner å bli gammel. Denne må moderniseres og gjøres attraktiv for tilflytting og nyetablering.
- Kommunen må evner å avhende gamle bygg som ikke lenger er viktige for kommunal tjenesteproduksjon eller tilrettelegging.
- Høye kostnader til kommunal infrastruktur grunnet spredt bosetting og lavt innbyggertall.

Landbruk og skogbruk

Antallet bruk med husdyr har gått kraftig ned de siste 20 - 30 årene. Likevel opprettholdes produksjonen noenlunde i form av leveranse av melk og kjøtt. Det er likevel en bekymring rundt generasjonsskifte på eksisterende bruk, spesielt på geit og sau da det investeres lite i modernisering av bygningsmasse på disse brukene.

Utfordringene til jordbruket er manglende generasjonsskifte på små og mellomstore bruk, noe som på sikt også kan føre til færre arbeidsplasser, færre innbyggere og at matjord går ut av drift. Med færre bruk vil de gjenværende oppleve et fattigere kollegialt miljø. Til tross for at dagens gårdbrukere er dyktige fagpersoner (på særdeles mange områder), vil utvanning av miljøet kunne forsterke problematikken med generasjonsskifte.

Det er behov for økt aktivitet i skogen. Vi har enda en relativt ung granskog som ikke er hogstmoden. Unntaket er Breivik og enkelteiendommer. Det er en viss aktivitet i barskog, men det er ønskelig med mer aktivitet i lauvskogen, vi klarer ikke å avvirke tilveksten med resultat at vi «gror igjen», og ressurser går til spille. I en tid der man leter etter muligheter for å skape arbeidsplasser av naturgitte forhold, bør det ligge en mulighet i økt bruk av både bar- og lauvvirke fra Beiarn.

Utfordringer og fokusområder for Landbruk og skogbruk

- Redusert antall aktive bruk, generasjonsskifte spesielt på bruk med geit og sau da det investeres lite i modernisering av bygningsmasse på disse brukene.
- For lav aktivitet i forbindelse med hogst medfører at vi ikke evner å avvirke tilveksten med resultat at vi «gror igjen», og ressurser går til spille.

NÆRING – Kommunens rolle som næringsutvikler

Kommunenes rolle som næringsutvikler er blitt stadig mere kompleks de siste årene. Alle har sterkt fokus på økt tilflytting gjennom å skape arbeidsplasser. Tidligere var det slik at kom arbeidsplassene, så kom folk. I dag er arbeidskraft og kompetanse vanskelig å få tak i, og det å lykkes med næringsutvikling handler derfor om noe mer enn å bidra til å skape arbeidsplasser.

Rekrutteringsutfordringen er stor og gjelder for alle bransjer. For å lykkes med rekruttering og næringsutvikling må det være attraktivt både å jobbe og bo et sted. Skille mellom næringsutvikling og annen samfunnsutvikling er blitt mindre og helheten er avgjørende for å lykkes. Det er derfor svært viktig at kommunens samlede planverk er synkronisert og styrer mot samme strategiske mål for kommunen.

Hva og hvordan

For å forstå bedre og kunne prioritere ressursene som benyttes i kommunens næringsarbeid er det viktig å være bevisst på at her snakker vi ikke bare om en kommunal rolle, men flere roller.

- Kommunen ivaretar Forvaltningsrollen, som handler om å ivareta offentlige lover, forskrifter og regelverk. Stikkord her er god og rask saksbehandling og et godt planverk.
- Vi forvalter Produsentrollen, som innebærer å bistå med tjenester direkte til lokalt næringsliv. Både etablerte bedrifter og etablerere. Herunder kommer også disponering av ulike økonomiske virkemidler og å gi rådgiving og veiledning. I de aller fleste tilfeller en direkte bedriftsrettet innsats.
- Til sist innehar vi Entreprenørrollen, som handler om å ta initiativ, skape og gjennomføre utviklingsprosjekter i samarbeid med ulike næringsaktører, utvikle og følge opp strategiske planer, delta aktivt på ulike næringslivsarenaer, bygge nettverk m.m.

I tre ulike FAFO-rapporter (1994/1996/2011) vises det til at i små kommuner er kommunens rolle som produsent og entreprenør viktigst og at kommuneorganisasjonen har stor betydning for utviklingsarbeidet da de små kommunene som oftest ikke har store aktører som drar lasset. Dette gjelder også for Beiarn og det er viktig å få aksept for kommunens rolle i en slik sammenheng.

Status

Beiarn har mange små 1-2 mannsbedrifter og de store Beiarnbedriftene har forholdsvis få ansatte med arbeidssted Beiarn.

Innenfor de politisk vedtatte satsningsområdene, lokalmat og opplevelsesbasert turisme, er det lokalmatsatsningen som begynner å gi ringvirkninger og som forventes å ha en markant økning i antall sysselsatte de nærmeste årene.

Landbruket holder seg stabilt og er i en positiv utvikling som følge av at unge har tatt over driften, eller er klar til å overta. Den langsiktige utviklingen viser imidlertid at sektoren sysselsetter færre årsverk som følge av nedbygging av bruk samt effektivisering av driften.

Kommunens administrasjon har stort fokus på næringsrelatert arbeid, og på grunn av små og åpne forhold i kommunen, er det god kontakt med næringsaktørene i kommunen. Samarbeidsklimaet i Salten er meget godt og de 10 kommunene samarbeider konstruktivt gjennom dette Næringsnettverket.

Tabellen under viser sysselsettingen i Beiarn fordelt på bransjer (2019);

SN01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	40
SN05-09 Bergverksdrift og utvinning	9
SN10-33 Industri	21
SN35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	7
SN41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	53
SN45-47 Varehandel, motorvognreparasjoner	48
SN49-53 Transport og lagring	36
SN55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	3
SN58-63 Informasjon og kommunikasjon	3
SN68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	8
SN77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	12
SN84 Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	38
SN85 Undervisning	37
SN86-88 Helse- og sosialtjenester	139
SN90-99 Personlig tjenesteyting	9
SN00 Uoppgitt	3

Utfordringer og fokusområder for Næring

- Beiarn har et svakt næringsliv og stor andel av innbyggerne er direkte eller indirekte ansatt innen kommunal virksomhet.
- I kampen om nyetableringer og tilførsel av nye arbeidsplasser er vi i ferd med å tape i konkurranse med omliggende kommuner.
- For å kunne være attraktiv for næringsetableringer og ny arbeidskraft (les: tilflytting) er det i fremtiden viktig, i langt større grad enn historisk, å se sammenhengen mellom andre viktige kommunale innsatsområder som knutepunktutvikling, boligutvikling, stedsutvikling, inkludering mv.
- Avgjørende er også kvaliteten på tjenestetilbudet kommunen kan tilby innenfor helse, skole, barnehage, fritidsaktiviteter mv.

I så måte er kommunen i en heldig stilling da det skal vedtas ny kommuneplan i løpet av høsten. Kommuneplanens samfunnsdel skal legge føringer for den etterfølgende arealdelen.

For at vi skal lykkes med det kommunale næringsarbeidet må kommuneplanen fronte en positivitet og satsningsvilje som gjør kommunen attraktiv å investere i, både forretningsmessig og bomessig. Vi er i stor grad avhengig av eksterne aktører for å kunne lykkes, så samarbeid og nettverksbygging vil også være avgjørende faktorer.

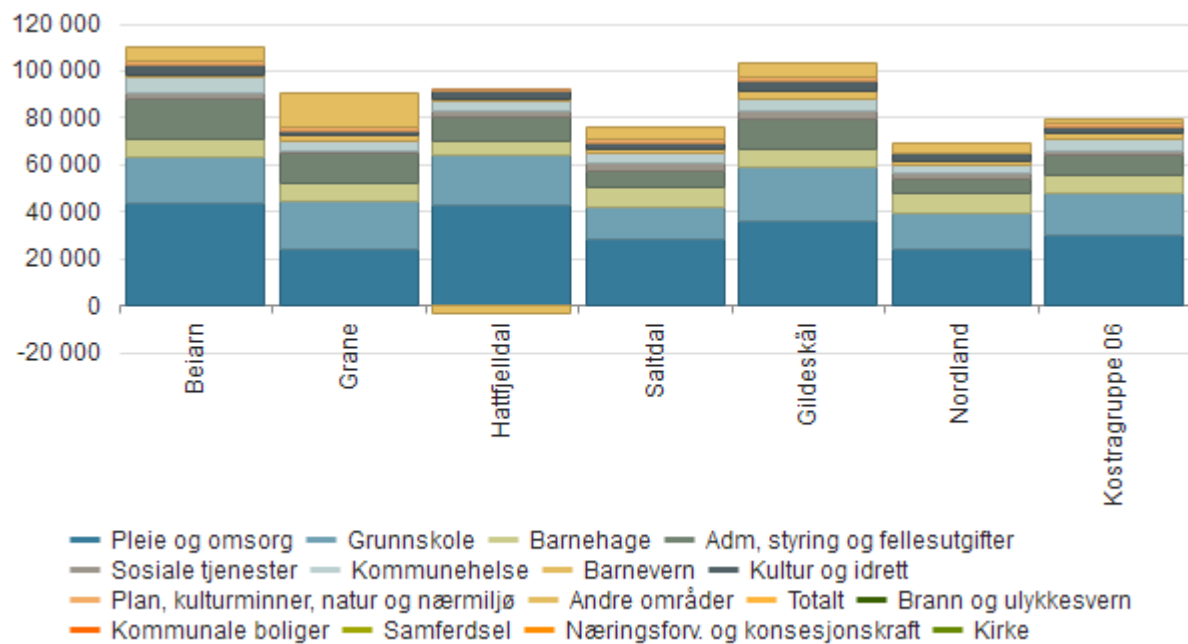
Grunnlaget er godt, vi har et godt omdømme og viljen er tilstede, men vi må gjennom vår strategiske tilrettelegging gi et tydelig signal om retning og mål. Dette må så gjenspeile seg i kommuneplanens arealdel, med tydelige arealprioriteringer tilpasset de satsningsområder som prioriteres. Ved å ta de rette grep nå har vi alle muligheter for å lykkes og gjøre SSB's prognoser om fremtidig befolkningsutvikling til skamme.

KOSTRA og nøkkeltall 2020
Beiarn Kommune
- Et utvalg fra statistikk -

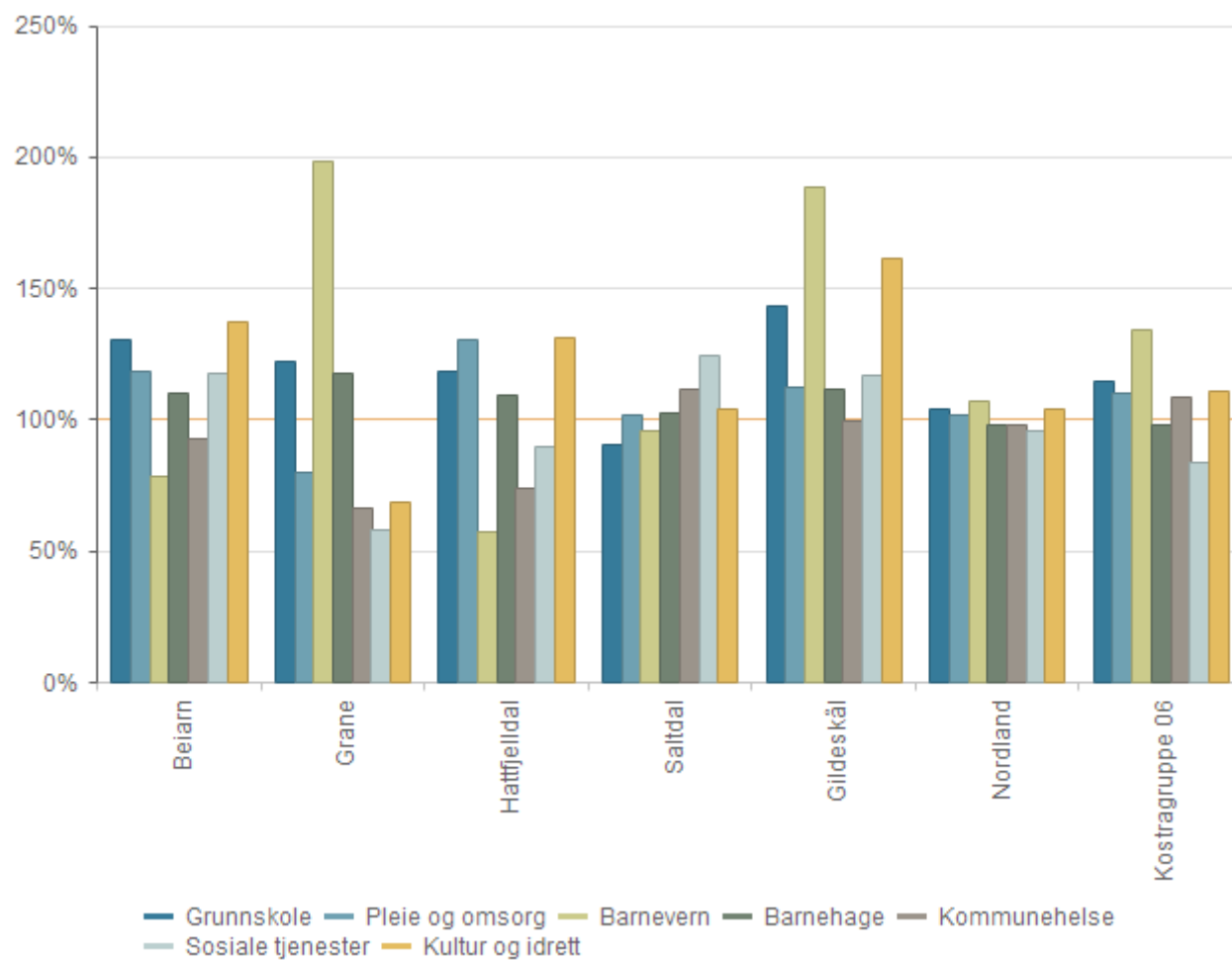

Utgifter og formål sammenlignet med andre

	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Pleie og omsorg	43 992	23 956	43 101	28 171	36 091	24 085	30 165
Grunnskole	19 802	21 023	20 989	13 568	23 095	15 653	18 149
Barnehage	7 244	7 614	6 025	8 508	7 508	7 994	7 190
Adm, styring og fellesutgifter	17 022	12 352	10 566	7 372	13 001	5 976	8 629
Sosiale tjenester	2 884	1 237	1 952	3 316	3 271	2 526	2 077
Kommunehelse	6 584	3 904	4 802	4 559	5 509	3 891	5 167
Barnevern	1 114	2 986	1 005	1 474	2 873	1 853	2 261
Kultur og idrett	3 560	1 778	3 405	2 707	4 200	2 699	2 889
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	2 294	1 526	702	1 222	1 813	702	979
Andre områder	5 596	14 669	-2 646	5 236	5 655	3 901	2 049
Brann og ulykkesvern	1 747	1 776	976	1 257	1 505	1 052	1 298
Kommunale boliger	550	-296	-278	413	94	151	477
Samferdsel	5 793	5 696	9 168	2 402	3 916	2 122	2 297
Næringsforv. og konsesjonskraft	-4 080	6 242	-13 586	283	-1 451	-203	-3 052
Kirke	1 586	1 251	1 074	881	1 591	779	1 029
Totalt	110 092	91 045	89 901	76 133	103 016	69 280	79 555

Ressursbruk

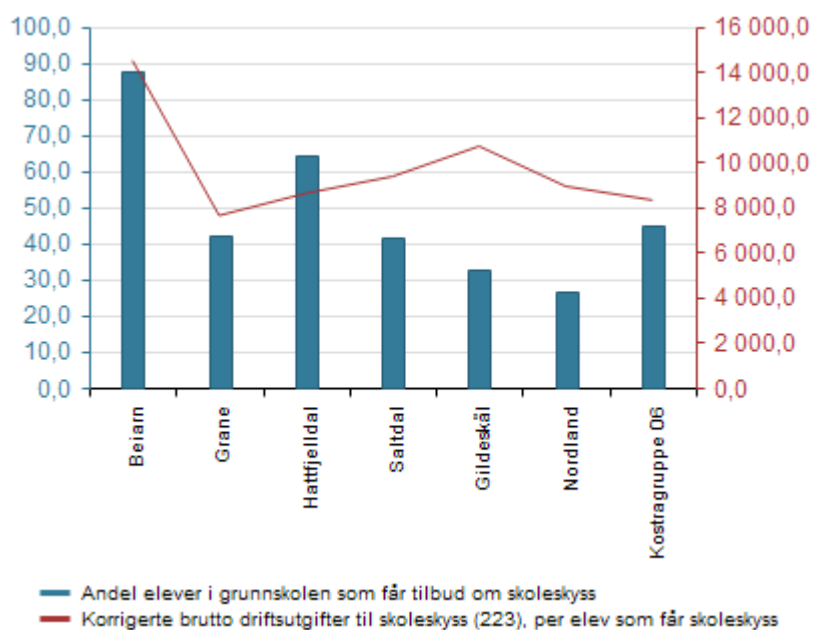

Grunnskole

	Beirn 2019	Beirn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgif (B)	19,4 %	17,9 %	23,3 %	23,2 %	15,3 %	22,0 %	21,1 %	20,5 %
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år (B)	194 556,8	199 287,5	132 712,6	146 613,1	90 389,3	154 737,9	104 354,8	128 196,5
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år (B)	9 181,8	9 000,0	12 196,7	14 697,7	6 739,6	10 085,7	6 969,2	11 106,9
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år (B)	34 340,9	34 875,0	42 724,6	41 496,4	21 013,4	51 053,4	22 929,4	24 784,9
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år (B)	4 659,1	6 787,5	3 209,6	5 313,9	2 160,3	1 446,6	1 880,9	3 962,1
Produktivitet								
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen (B)	942,5	700,0	2 171,6	1 683,8	3 208,6	2 063,1	1 489,8	1 602,2
Driftsutgifter til undervisningsmaterieil (202), per elev i grunnskolen (B)	3 506	2 500	1 728	3 647	1 413	1 568	1 310	2 150
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn (B)	7,7	9,3	10,6	6,6	11,2	8,0	10,7	8,6
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev (B)	205 505,7	198 387,5	126 745,6	163 500,0	99 807,0	157 320,4	111 928,3	137 882,0
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per (B)	253 787	231 712	173 367	202 161	123 396	214 441	131 795	156 150
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker (B)	106 333	59 333	32 056	135 800	37 449	33 000	34 406	37 423
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev (B)	193 850,6	189 312,5	129 899,4	164 558,8	99 799,2	162 291,3	111 387,0	137 215,0
Dekningsgrad								
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring (B)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,9 %	1,0 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	6,9 %	10,0 %	8,9 %	12,5 %	10,7 %	11,2 %	9,5 %	9,6 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring (B)	4,6 %	0,0 %	2,4 %		2,5 %	3,9 %	4,0 %	4,7 %
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring (B)		100,0 %	100,0 %	94,1 %	100,0 %	100,0 %	97,5 %	97,7 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (B)	9,1 %	17,7 %	59,0 %	11,6 %	25,5 %	55,7 %	44,1 %	44,5 %

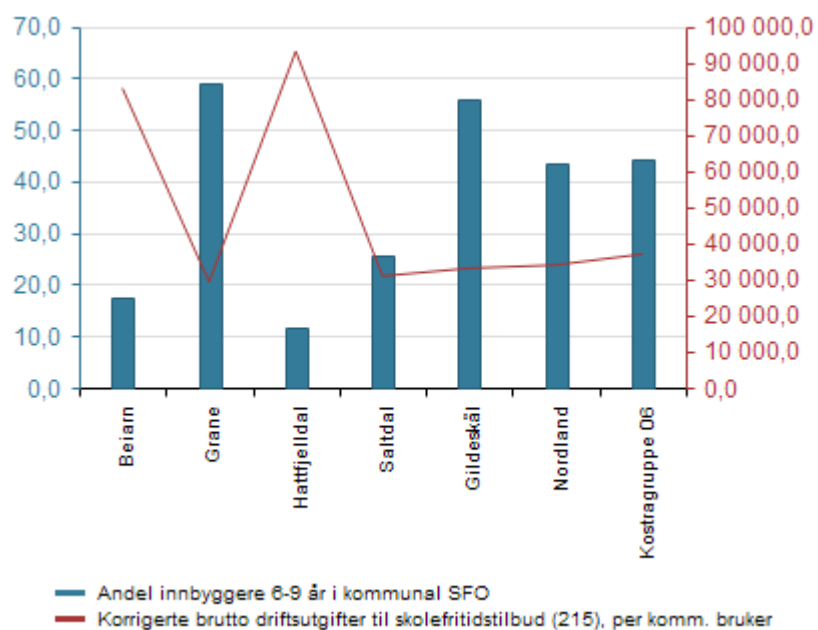

Ståstedanalyse 1

	Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss
Beiarn	87,5 %	14 470,6
Grane	42,0 %	7 613,6
Hattfjelldal	64,0 %	8 595,0
Saltdal	41,7 %	9 342,0
Gildeskål	32,5 %	10 677,7
Nordland	26,6 %	8 904,0
Kostragruppe 06	45,0 %	8 295,8

Ståstedanalyse 2

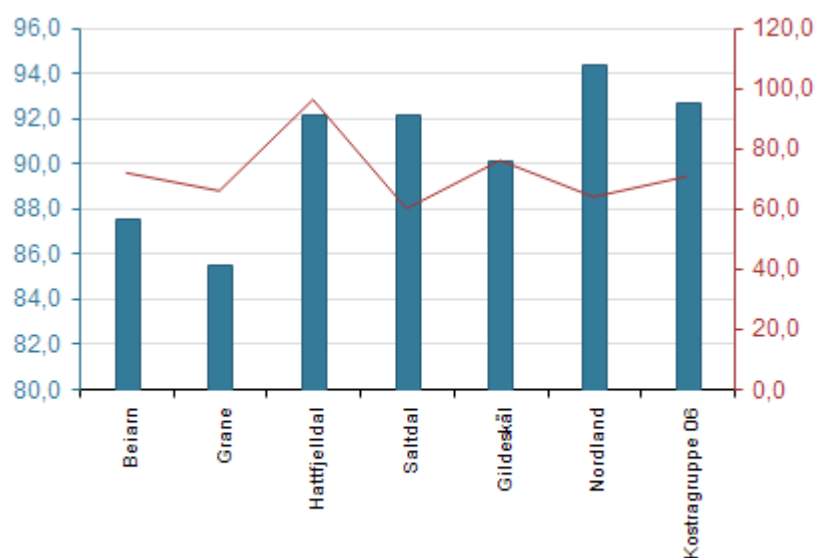

	Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. bruker
Beiarn	17,6 %	82 791
Grane	59,0 %	29 215
Hattfjelldal	11,6 %	93 014
Saltdal	25,5 %	30 840
Gildestøl	55,7 %	33 000
Nordland	43,4 %	33 890
Kostragruppe 06	44,1 %	36 911

Barnehage

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	6,0 %	6,6 %	8,4 %	6,5 %	9,9 %	7,3 %	12,0 %	9,9 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B)	160 600,0	180 925,0	201 145,5	200 894,7	162 855,4	203 042,3	173 575,5	187 403,9
Produktivitet								
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage (B)	166 356	180 326	182 754	229 474	165 992	192 000	168 421	178 823
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr) (B)	77,1	83,4	84,6	105,7	76,7	88,4	77,9	82,8
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (B)	9 706	11 051	10 260	6 347	11 465	10 131	11 523	10 381
Dekningsgrad								
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år (B)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	3,2 %	1,2 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år (B)	64,7 %	72,2 %	82,8 %	80,0 %	88,9 %	81,8 %	88,6 %	83,9 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år (B)	104,4 %	100,0 %	88,5 %	96,4 %	94,1 %	97,4 %	97,9 %	98,3 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (B)	100,0 %	100,0 %	81,3 %	100,0 %	82,6 %	100,0 %	50,2 %	90,1 %
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass (B)	8,6 %		19,2 %		11,7 %	23,4 %	12,5 %	14,0 %
Kvalitet								
Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2) (B)	7,1	7,1	8,9	13,3	5,6	9,2	6,6	8,3
Andre nøkkeltall								
Effektivitet Barnehage								

Ståstedanalyse 1

Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)

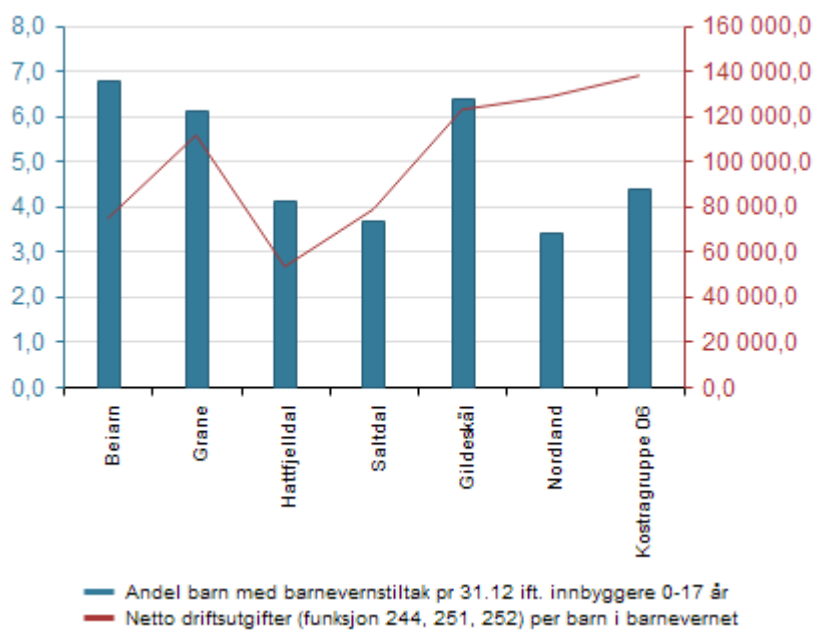
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager

	Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr)
Beiarn	87,5 %	71,6
Grane	85,5 %	65,6
Hattfjelldal	92,1 %	95,9
Saltdal	92,1 %	59,7
Gildeskål	90,1 %	75,7
Nordland	94,4 %	63,6
Kostragruppe 06	92,7 %	70,4

Barnevern

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B)	8 409	7 623	16 432	5 813	7 502	17 567	11 762	14 548
Kvalitet								
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år (B)	3,9		9,5	9,1	5,9	7,6	6,5	7,1

Ståstedanalyse 1

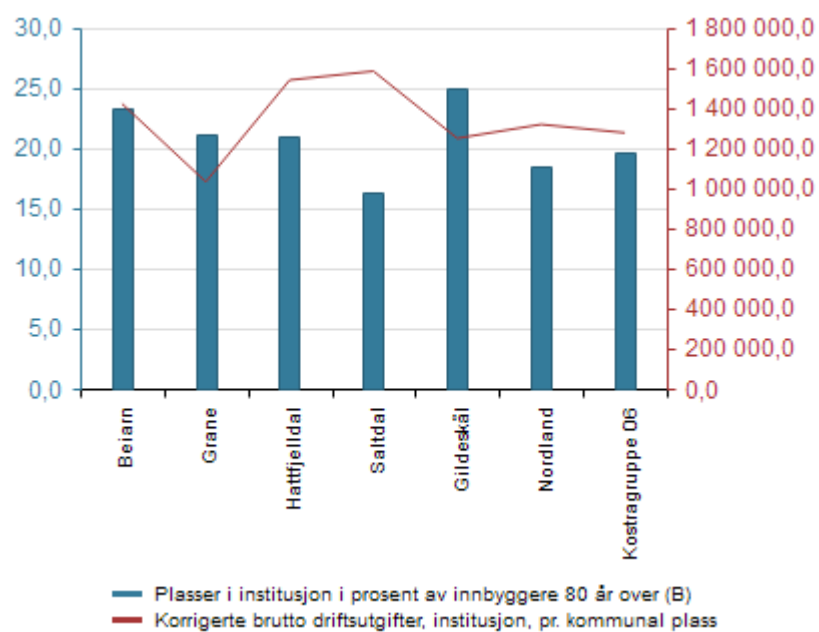

	Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet
Beiarn	6,8 %	74 200
Grane	6,1 %	111 231
Hattfjelldal	4,1 %	53 042
Saltdal	3,7 %	78 471
Gildeskål	6,4 %	122 578
Nordland	3,4 %	128 344
Kostragruppe 06	4,4 %	137 587

Pleie og omsorg

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Aktivisering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	3,5 %	3,1 %	5,1 %	4,8 %	5,2 %	0,1 %	3,5 %	3,1 %
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	53,5 %	54,6 %	49,7 %	54,7 %	43,6 %	49,5 %	45,1 %	46,1 %
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	41,4 %	40,2 %	26,5 %	46,8 %	45,5 %	35,1 %	34,3 %	37,0 %
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	42,5 %	41,7 %	45,2 %	39,3 %	63,4 %	50,5 %	51,5 %	52,7 %
Produktivitet								
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	221 895	275 878	200 424	337 118	436 310	195 558	276 378	263 321
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B)	1 412 050	1 418 300	1 029 304	1 536 000	1 580 244	1 246 061	1 325 193	1 312 017
Kvalitet								
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	93,5 %	98,1 %	98,0 %

Ståstedanalyse 1

	Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass
Beiarn	23,3 %	1 418 300
Grane	21,1 %	1 029 304
Hattfjelldal	21,0 %	1 536 000
Saltdal	16,2 %	1 580 244
Gildeskål	25,0 %	1 246 061
Nordland	18,5 %	1 315 097
Kostragruppe 06	19,6 %	1 273 401

Utgiftsbehov og kriteriedata

	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Indeks innb. 0-1 år (0%)	77,5 %	105,2 %	41,8 %	92,2 %	65,1 %	85,7 %	83,2 %
Indeks innb. 2-5 år (1%)	69,5 %	65,5 %	61,5 %	92,2 %	71,8 %	90,8 %	82,6 %
Indeks innb. 6-15 år (2%)	69,7 %	95,2 %	92,4 %	95,7 %	86,2 %	95,5 %	92,1 %
Indeks innb. 16-22 år (2%)	88,1 %	114,8 %	106,8 %	86,4 %	81,3 %	100,7 %	99,9 %
Indeks innb. 23-66 år (10%)	89,6 %	88,6 %	87,6 %	93,5 %	94,2 %	96,9 %	93,8 %
Indeks innb. 67-79 år (11%)	169,5 %	138,3 %	160,5 %	141,8 %	151,6 %	118,0 %	133,3 %
Indeks innb. 80-89 år (20%)	217,3 %	176,3 %	188,1 %	126,4 %	166,2 %	121,8 %	141,9 %
Indeks innb. over 89 år (11%)	150,8 %	133,9 %	154,6 %	130,5 %	143,8 %	117,7 %	148,8 %
Indeks basiskriteriet (1%)	1 938,1 %	1 315,5 %	1 519,8 %	316,3 %	1 001,3 %	292,1 %	582,9 %
Indeks reiseavst. innen sone (1%)	281,8 %	190,5 %	284,2 %	178,2 %	477,3 %	202,4 %	346,2 %
Indeks reiseavst. til nabokrets (1%)	305,9 %	308,0 %	441,7 %	139,6 %	180,9 %	157,2 %	262,0 %
Indeks PU over 16 år (14%)	216,3 %	146,8 %	169,6 %	251,5 %	195,6 %	133,4 %	141,3 %
Indeks ikke-gifte 67 år og over (13%)	172,3 %	146,4 %	143,0 %	125,6 %	175,0 %	123,7 %	143,8 %
Indeks dødelighetskriteriet (13%)	118,3 %	98,1 %	113,4 %	105,2 %	115,4 %	105,3 %	108,4 %
Utgiftsbehov - Pleie og omsorg (sum)	189,2 %	152,3 %	168,6 %	141,4 %	163,5 %	120,4 %	139,4 %

Kommunehelse

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B)	4 627	5 633	2 341	4 240	2 574	2 668	2 966	3 776
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B)	18 604	21 674	12 000	24 311	9 624	13 338	11 889	15 884
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B)	111	-43	-201	569	323	421	295	271
Dekningsgrad								
Reservekapasitet fastlege (B)	100,2	151,4	118,2	100,2	106,6	143,0	104,7	111,2
Andre nøkkeltall								
Gjennomsnittlig listelengde (B)	599,0	462,5	677,0	599,0	695,7	478,0	809,9	690,0

Utgiftsbehov og kriteriedata

	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Indeks innb. 0-1 år (2%)	77,5 %	105,2 %	41,8 %	92,2 %	65,1 %	85,7 %	83,2 %
Indeks innb. 2-5 år (5%)	69,5 %	65,5 %	61,5 %	92,2 %	71,8 %	90,8 %	82,6 %
Indeks innb. 6-15 år (12%)	69,7 %	95,2 %	92,4 %	95,7 %	86,2 %	95,5 %	92,1 %
Indeks innb. 16-22 år (9%)	88,1 %	114,8 %	106,8 %	86,4 %	81,3 %	100,7 %	99,9 %
Indeks innb. 23-66 år (31%)	89,6 %	88,6 %	87,6 %	93,5 %	94,2 %	96,9 %	93,8 %
Indeks innb. 67-79 år (20%)	169,5 %	138,3 %	160,5 %	141,8 %	151,6 %	118,0 %	133,3 %
Indeks innb. 80-89 år (7%)	217,3 %	176,3 %	188,1 %	126,4 %	166,2 %	121,8 %	141,9 %
Indeks innb. over 89 år (2%)	150,8 %	133,9 %	154,6 %	130,5 %	143,8 %	117,7 %	148,8 %
Indeks basiskriteriet (5%)	1 938,1 %	1 315,5 %	1 519,8 %	316,3 %	1 001,3 %	292,1 %	582,9 %
Indeks reiseavst. innen sone (3%)	281,8 %	190,5 %	284,2 %	178,2 %	477,3 %	202,4 %	346,2 %
Indeks reiseavst. til nabokrets (3%)	305,9 %	308,0 %	441,7 %	139,6 %	180,9 %	157,2 %	262,0 %
Utgiftsbehov - Kommunehelse (sum)	208,5 %	173,6 %	192,2 %	120,0 %	163,1 %	116,8 %	140,5 %

Sosiale tjenester

	Beirn 2019	Beirn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Brutto driftsutgifter til introduksjonsordningen pr. innbygger (B)	2,9	2,2	1,1	0,9	0,6	0,6	0,6	0,6
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos. forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år (B)	1 626	2 424	1 885	2 247	2 894	1 741	1 948	1 868
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	2,3 %	2,1 %	1,0 %	3,1 %	4,5 %	3,7 %	4,5 %	3,1 %
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B)	4 351	4 095	1 680	5 235	6 836	6 672	5 361	4 572
Produktivitet								
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B)	33 967	39 130	32 667		28 325	43 909	43 670	41 056
Dekningsgrad								
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	33,3 %	30,4 %			38,5 %	29,6 %	36,4 %	33,5 %
Kvalitet								
Gjennomsnittlig deltakelseslengde (måneder)	10	9	9	11	9	9	0	0

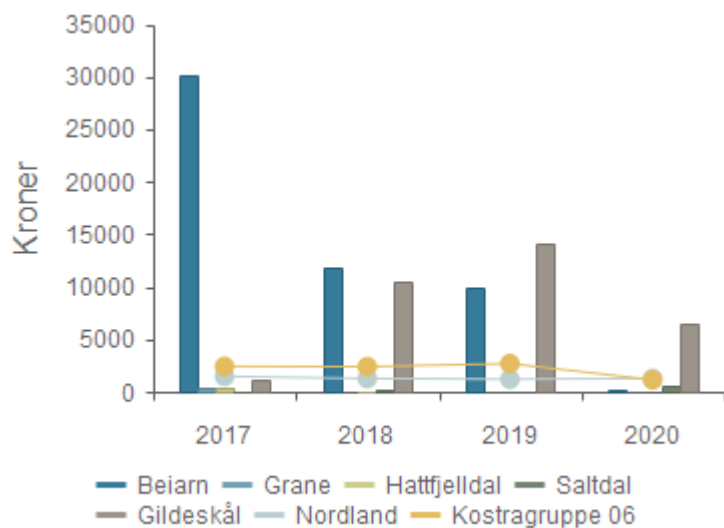
Utgiftsbehov og kriteriedata

	Beirn	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Indeks innb. 16-22 år (3%)	88,1 %	114,8 %	106,8 %	86,4 %	81,3 %	100,7 %	99,9 %
Indeks innb. 23-66 år (21%)	89,6 %	88,6 %	87,6 %	93,5 %	94,2 %	96,9 %	93,8 %
Indeks uføre (11%)	179,4 %	124,9 %	97,4 %	147,2 %	137,8 %	118,4 %	105,9 %
Indeks flyktningar (15%)	5,1 %	7,0 %	37,5 %	53,9 %	82,9 %	52,3 %	35,7 %
Indeks opphopingsindeks (17%)	52,7 %	14,1 %	37,5 %	43,1 %	41,1 %	52,2 %	54,1 %
Indeks aleneboende 30-66 år (34%)	86,0 %	89,5 %	79,4 %	97,8 %	103,5 %	98,7 %	95,6 %
Utgiftsbehov - Sosiale tjenester (sum)	80,0 %	69,6 %	70,9 %	86,6 %	91,4 %	86,1 %	80,9 %

Kommunale boliger

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	9 834	218	0	0	483	6 528	1 258	1 121
Netto driftsutgifter, boligformål, i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	0,3 %	0,5 %	-0,3 %	-0,3 %	0,5 %	0,1 %	0,2 %	0,7 %
Dekningsgrad								
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (B)	49	49	41	73	43	44	27	34
Andre nøkkeltall								
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (B)	8,9							
Antall nye søknader per 1000 innbyggere (B)	3,9	0,0	0,0	18,2	10,4	13,5	6,1	6,7
Antall søknader per 1000 innbyggere (B)	3,9	1,0	6,2	18,2	15,5	15,1	8,7	7,4

Prioritet - Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner

	2017	2018	2019	2020
Beiarn	30 102	11 843	9 834	218
Grane	455	0	0	0
Hattfjelldal	294	34	0	0
Saltdal	7	169	0	483
Gildeskål	1 236	10 460	14 171	6 528
Nordland	1 455	1 254	1 181	1 258
Kostragruppe 06	2 411	2 383	2 679	1 121

Kultur og idrett

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	3 326	3 560	1 778	3 405	2 707	4 200	2 850	3 256
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B)	3 060	5 327	537	3 016	1 744	4 558	1 102	1 059
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B)	50	49	180	1 022	673	1 185	594	750
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger (B)	337	362	0	80	210	161	388	412
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B)	3 784	5 663	2 743	1 547	4 412	3 743	3 393	5 557
Produktivitet								
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B)	19 333	24 905	27 947	11 619	21 947	8 881	25 676	23 183
Dekningsgrad								
Andel barn i gr. skolealder på venteliste til komm musikk- og kulturskole, av barn i alderen 6-15 år	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,7 %	0,0 %	1,8 %	1,7 %
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	23,9 %	25,0 %	11,4 %	15,3 %	20,0 %	24,3 %	12,8 %	22,9 %

Kirke

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter til funksjon 392 tilskudd til tros- og livssynssamfunn pr. innbygger i kro (B)	26	32	57	22	0	107	45	57
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner (B)	2 055	1 554	1 193	1 052	881	1 484	783	1 154
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter (B)	2,0 %	1,5 %	1,4 %	1,2 %	1,0 %	1,6 %	1,2 %	1,4 %
Dekningsgrad								
Døpte i prosent av antall fødte (B)	12,5 %	0,0 %	81,8 %	83,3 %	50,0 %		53,8 %	63,0 %
Konfirmerte i prosent av 15-åringer (B)	100,0 %	110,0 %	73,9 %	86,7 %	63,9 %	70,0 %	64,5 %	70,5 %
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	89,1 %	88,4 %	82,8 %	89,9 %	83,7 %	76,2 %	79,2 %	80,7 %

Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (B)	1,2 %	1,4 %	1,3 %	0,6 %	1,1 %	1,3 %	0,6 %	0,8 %
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B)	42	187	489	236	174	578	151	235
Netto driftsutgifter til naturforvaltning og friluftsliv per innbygger (B)	840	312	-94	90	56	218	88	144
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger (B)	867	1 008	249	192	626	491	248	367
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per innbygger (B)	454	470	141	118	271	289	199	295

Adm, styring og fellesutgifter

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B)	17 750	17 474	12 531	12 227	7 647	14 440	6 966	11 194
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innb (B)	1 868	2 086	2 089	1 530	684	1 476	540	891
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb (B)	1 024	708	332	404	268	1 091	176	370
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B)	12 860	12 113	9 458	8 388	5 790	10 281	5 323	8 443
Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. i (B)	598	786	0	618	224	452	377	516
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb (B)	1 400	1 782	652	1 286	681	1 140	549	975
Brutto driftsutgifter til funksjon 180 Diverse fellesutgifter, i kr. pr. innb (B)	75	160	277	763	334	344	158	455
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	14,2 %	13,3 %	12,7 %	9,8 %	7,3 %	11,4 %	7,4 %	9,9 %

Vann, avløp og renovasjon

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Vann - Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb) (B)	2 011	1 952		1 369	1 441	2 874	1 266	1 832
Produktivitet								
Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3 480	3 830	6 117	2 668	5 814	3 780	3 227	4 130
Vann - Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning (kr/tilkn.innb) (B)	3 696							
Kvalitet								
Avløp - Estimert gjennomsnittsalder for spillvannsnett med kjent alder	29,0							
Avløp - Slamtørrstoff produsert per kubikkmeter avløpsvann	1 623							
Renovasjon - Levert til materialgjenvinning og biologisk behandling per innbygger (kommune)	197	0	202	203	0	0	0	0
Vann - Estimert vannlekkasje per meter ledning per år (m3/m/år) (B)	0,7	0,7	0,6		1,3	0,9	3,3	1,9

Brann og ulykkesvern

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	7,9	10,0	11,7	6,3	8,6	4,2	12,9	14,9
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger (B)	79	-50	-3	-181	211	-14	83	112
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger (B)	1 720	1 797	1 778	1 157	1 046	1 519	1 036	1 414
Netto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i prosent av totale netto driftsutg (B)	1,7 %	1,6 %	2,0 %	1,1 %	1,5 %	1,5 %	1,6 %	1,8 %
Kvalitet								
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1)	280	300	549	543	327	509	493	523

Eiendomsforvaltning

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	8,5 %	8,6 %	8,1 %	11,5 %	6,8 %	11,9 %	8,7 %	9,8 %
Produktivitet								
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	623	591		424	610	654	539	521

Samferdsel

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Andel netto driftsutgifter for samf. i alt av samlede netto driftsutg (B)	5,2 %	5,3 %	6,3 %	10,0 %	2,8 %	3,8 %	3,2 %	3,2 %
Produktivitet								
Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	52 400	57 127	59 462	87 778	133 939	56 274	103 891	70 439
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	89 473	99 709	92 560	117 121	206 227	109 597	170 613	110 327
Netto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	66 400	72 673	72 527	114 970	158 667	71 984	116 075	82 961
Dekningsgrad								
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	29	30	28	79	43	16	19	42
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	29	30	28	103	106	31	124	85

Næringsforv. og konsesjonskraft

	Beiarn 2019	Beiarn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Kommunal næringsvirksomhet brutto investeringsutgifter beløp pr innb (kr)	2 494	2 852	0	0	0	0	90	105
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl. nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	668	954	593	1 855	254	94	170	409
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i prosent av samlede netto (B)	-0,3 %	1,5 %	7,9 %	-9,9 %	1,1 %	2,1 %	0,2 %	-0,2 %
Tilrettelegging og bistand for næringslivet nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	-287	1 660	7 131	-9 156	911	2 144	40	-357

Folkehelse

	Beirn 2019	Beirn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Folkehelseprofil								
Befolkning - Personer som bor alene, 45 år +	22,7	23,1	26,1	23,1	25,7	29,7	26,1	
Helsetilstand - Hjerte- og karsykdom	136,0	129,0	125,0	160,0	93,0	107,0	102,0	
Helsetilstand - Overvekt og fedme, 17 år	36,0	31,0	27,0	37,0	32,0	34,0	28,0	
Helsetilstand - Psykiske sympt. /lidelser	161,0	168,0	127,0	210,0	161,0	170,0	161,0	
Miljø, skader og ulykker - God drikkevannsforsyning	100,0	100,0	100,0	100,0	93,8	82,5	88,1	
Oppvekst og levekår - Barn av enslige forsørgere	17,0	16,0	14,0	13,0	14,0	17,0	17,0	
Oppvekst og levekår - Inntektsulikhet, P90/P10	2,6	2,7	2,4	2,5	2,3	2,7	2,6	
Oppvekst og levekår - Laveste mestringsnivå i lesing, 5. kl.	43,0	35,0	36,0	14,0	32,0	32,0	27,0	
Oppvekst og levekår - Lavinntekt (husholdninger)	11,4	11,5	8,7	10,5	8,3	10,9	8,6	
Oppvekst og levekår - Vgs eller høyere utdanning, 30-39år	65,0	63,0	78,0	70,0	72,0	71,0	74,0	

Behovsprofil og inntektskriterier

	Beirn 2019	Beirn 2020	Grane	Hattfjelldal	Saltdal	Gildeskål	Nordland	Kostragruppe 06
Levekår								
Indeks berekna utgiftsbehov	1,393	1,440	1,277	1,364	1,147	1,287	1,069	1,166

Levekår - Indeks berekna utgiftsbehov

	2017	2018	2019	2020
Beirn	1,390	1,393	1,393	1,440
Grane	1,292	1,288	1,288	1,277
Hattfjelldal	1,321	1,363	1,363	1,364
Saltdal	1,112	1,128	1,128	1,147
Gildeskål	1,296	1,305	1,305	1,287
Nordland	1,065	1,066	1,066	1,069
Kostragruppe 06	1,170	1,172	1,172	1,166

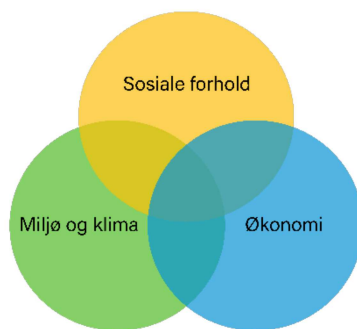
Innledning

Beiarn kommune står overfor store muligheter og utfordringer i framtida. Kommunen skal bidra til en god utvikling av lokalsamfunnet. Det handler om å se muligheter, og å legge til rette for nyskaping. Det handler om å møte den demografiske utviklingen og innbyggernes behov for velferdstjenester. Og det handler om å være en god kommune å bo og jobbe i.

Kommunen har mange store og viktige oppgaver, innen samfunnsutvikling, lokaldemokrati, myndighetsutøvelse og som leverandør av velferdstjenester. På samtlige områder er det behov for et godt og helhetlig kunnskapsgrunnlag. Denne kunnskapen gir oss et felles utgangspunkt for å utvikle kommunen. Dette er grunnlaget for utarbeidelsen av Utfordringsdokument 2021, det fjerde i rekken.

Våren 2020 ble ikke som foregående år. Virusutbruddet og den globale spredningen har preget Beiarn, Norge og verden sterkt de siste månedene. Som følge av virusutbruddet innførte Norge de strengeste og mest inngripende tiltakene i fredstid. Dette har naturligvis også i stor grad påvirket oss lokalt i kommunen og det er som en følge av dette fortsatt i skrivende stund i 2021 stort fokus på håndtering av en potensiell lokal smittespredning. Koronapandemien kommer til å få virkninger for flere år fremover. De langsiktige konsekvensene av viruspandemien kjenner vi ennå ikke omfanget av, og det er fortsatt fare for tilbakeslag i bekjempelsen av viruset etter hvert som Norge nasjonalt åpnes opp gjennom sommeren 2021.

I løpet av 2020 ble kommuneplanens samfunnsdel rullert og vedtatt av kommunestyret 7. oktober. Planen, som er det viktigste verktøyet for å peke ut og styre utviklingen i ønsket retning, legger klare føringer for utviklingen av «Fremtids-Beiarn». De tre dimensjonene i en bærekraftig utvikling som planen skisserer opp er samspillet mellom;

Årets utfordringsdokument vil naturligvis bygge på de føringene som ligger i ny samfunnsplan. Utfordringsdokumentet for 2021 vil derfor være det første i rekken som innarbeider ny kommuneplan og bearbeidet dette slik at dokumentet utgjør et solid kunnskapsgrunnlag for en realisering av målene i kommuneplanen.

I løpet av året vil kommuneplanens arealdel rulleres. Arbeidet er godt i gang og det forventes at ny arealdel kan vedtas i løpet av høsten 2021.

Hva inneholder Utfordringsdokumentet

Utfordringsdokumentet skal gi et mest mulig dekkende bilde av hva kommunen må løse, vedlikeholde og forbedre i årene fremover. Dette utfordringsdokumentet skal rulleres årlig, og legges fram hvert år i juni. Det vil da markere oppstart på prosessen med handlingsplan, økonomiplan og budsjett. Hvert fjerde år kan dette også markere starten på valgkampen, og deretter på arbeid med planstrategi og revidering av kommuneplanen. Denne arbeidsmetoden er i tråd med statlig veileder for planstrategi. Se planhjulet i figuren nedenfor.

